Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 45 (9791). • 1990 йил 6 март • сешанба • Баҳоси 3 тийин.

4-март куни бир қатор сайлов участкаларида 18-февраль куни энг кўп овоз олган номзодлар учун қайта овоз берилди

ҲАР БИР ОВОЗ ҲИСОБДА

512-сайлов участкасидан Тошкент шаҳар Совети депутатлигига тўрт нафар номзод кўрсатилган эди. Биринчи босқич сайловларидан сўнг энг кўп овоз олганлар В. П. Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси цех бошлиғи Сирожиддин Толипов, Ўзбекистон радиоси сектор мудири Анвар Икромов иккинчи босқич сайлов бюллетенига киритилдилар.

Бугунги кунда бир мавзедан бир неча номзод кўрсатилиши, сайловларнинг бир неча босқичда ўтказилишига ажабланмайдиган бўлдик. Шундай бўлса ҳам ушбу мавзедан кўрсатилган номзодлар тарғиботи ва ташвиқоти депутатлик учун кураш чинакамига кетаётганлигидан далолат берди.

Ярим-бир соат ўтмасдан мавзе ҳудудидаги кўчалардан овоз кучайтиргичлари бўлган машиналар ўтиб турарди. Уларда ўзбек ва рус тилларида «Толиповга овоз беришга чақирамиз» «Ўртоқ Толиповга овоз берсангиз жуда кўп муаммоларингиз ҳал бўлади» деган даъватлар янграрди. Ишончли вакиллар хонадонма-хонадон юриб номзодларнинг ҳислатларини, улар дастурларини эринмай тушунтирардилар. Деворларда ва симёғочлардаги варақаларда ҳам, бозор-ўчарларда ҳам тарғибот давом этарди. Ҳатто, магазинларда сайловчиларнинг қўлларига харид қилган молларига қўшиб варақалар тутқазишарди.

Ниҳоят ўтган куни бир неча ой давом этган сайловолди курашига хотима ясалди. Иккинчи босқич бўлишига қарамай, овоз бериш анча уюшқоқлик билан ўтганини таъкидлаш лозим. Овоз беришда сайловчилар рўйхатига киритилганларнинг деярли 90 фоизи иштирок этди. Улар чинакамига муносиб номзод танлаш ҳуқуқига тўла эга бўлдилар. Лекин овоз бериш вақтида сайловчилар қўлига бюллетень тутқазаётган 155-мактаб ўқитувчилари «Биз Толиповга овоз бераяпмиз, сиз ҳам шундай қилсангиз янглишмайсиз» деган луқмаларни шивирлаши кишини ажаблантирди. Сайлов қонунларига зид бўлган бундай хатти-ҳаракатлар ишончли вакиллар эътирозига сабаб бўлди.

Овоз бериш тугади. Биз мавзе сайлов комиссиясининг хулосасини кутамиз. Ҳамма гап эса сайланган депутатнинг ўз сайловчиларига берган ваъдаларининг устидан чиқишида қолган.

А. НОСИРОВА.

ОММАВИЙ НУСХАДА

«КПСС Марказий Комитети пленумининг материаллари, 1990 йил 5—7 февраль» тўплами босмадан чиқди. Тўпламга М. С. Горбачевнинг КПСС Марказий Комитетининг партия XXVIII съездига ҳаракат дастури лойиҳаси тўғрисидаги доклади, унинг Литва Компартияси XX съездининг қарорлари муносабати билан сўзлаган нутқи, муҳокама қилинган масалалар юзасидан музокараларда сўзланган нутқлар, КПСС Марказий Комитетининг бўлажак съездга пленум маъқуллаган ҳаракат дастури лойиҳаси, тегишли қарорлар бошқа материаллар киритилган.

Китобни Сиёсий адабиёт нашриёти «Красний пролетарий» босмахонаси нашрдан чиқарди. **(ТАСС).**

● БЕКОБОД шаҳар коммунал хўжалиги ходимлари бу йилги кўклам мавсумида жами 10 минг туп мевали ва манзарали дарахт кўчатлари экишни режалаштиришган. Кунлар илиши билан бу ишлар бошлаб юборилди. Суратда: (чапдан) ишчи З. Бобожонов билан кўкаламзорлаштириш агрономи Ш. Парпиевлар кўчат ўтқазмоқдалар.

Суратчи М. ҚОРАБОЕВ.

● Оржоникидзе ноҳияси агросаноат бирлашмасида

САБЗАВОТКОРЛАР ДАЛАГА ЧИҚДИЛАР

● ШУ КУНЛАРДА Оржоникидзе ноҳиясидаги «Қизил Ўзбекистон» колхози далаларида бўлсангиз, сабзавоткорлар далага кўчиб чиқишганми, дейсиз. Ҳа, бу ерда баҳор бошланганига анча бўлди. Февраль ойидаёқ 20 гектар ерга пленка остига экилган карам кўчатлари амал ола бошлади. Ҳозир эса очиқ майдонларга карам экилмоқда. Деҳқонлар картошка экишни узоғи билан 10 мартгача якунлашни режалашган. Бу йил колхозда 100 гектар ерда эртаги картошка етиштирилади.

— Кўкламги дала ишларининг жадал боришида меҳнатни ташкил этишнинг оила пудрати усулини қўллаётганлигимиз катта роль ўйнамоқда, — дейди раис Неъматилла Соатов. — Пудратчилар куздаёқ сифатли тайёрланган экин майдонларига эртаги сабзавот кўчатларини ўтқазишни ҳам тез, ҳам сифатли амалга оширмоқдалар. Буни кунига 8 гектар майдонга карам экилаётганлиги ҳам исботлаб турибди. Дала ишларидан ташқари боғ ва узумзорларда ҳам баҳорги тадбирлар бошлаб юборилди. 25 гектар янги мевазор барпо қилаяпмиз.

Колхозда кузда 55 гектар ерга пиёз, 15 гектар саримсоқ, 11 гектар сабзи, 9 гектар ош лавлаги ва 15 гектар турли резаворлар экиб қўйилган эди. Бу экинлар ҳозирнинг ўзидаёқ дастлабки ишловдан чиқариб қўйилди. 3 гектарлик теплица хўжалигининг сабзавоткорлари хотин-қизларнинг байрамига дастлабки ҳосилни узишмоқчи. Умуман бу йил Қизил ўзбекистонликлар эл дастурхонига 9300 тонна сабзавот, 1200 тонна картошка, 140 тонна узум ҳосили етказиб беришади.

ТОКЗОРЛАР КЕНГАЙМОҚДА

● БАҲОРНИНГ дастлабки кунлариданоқ ноҳиядаги «Қибрай» совхози соҳибкорлари ҳам ишларни қизитиб юбордилар.

— Мавжуд 500 гектар майдондаги ток кўчатларини очиб бўлдик, — дейди совхоз бош агрономи С. Гаврилов. — Айни пайтда махсус бригада ишкомларни тартибга соляпти. Янги сўрилар ўрнатилмоқда. Яна бир группа боғбонларимиз эса токларни сўриларга кўтариб, озиқлантиришмоқда. Эрта-индин олди узумзорларга сув қўйишни бошлаб юборамиз.

Боғларда ҳам иш авжида, бир томонда дарахтларга шакл берилмоқда. Яна бир тарафда боғлар озиқлантирилмоқда. Хўжаликда дарахтлар асосан куз ва қиш ойларида гўнгга тўйинтирилган. Ҳозир эса гектарига 150 килограммдан минерал ўғитлар берилмоқда.

Соҳибкорлар ҳар йили эски, ҳосилдан қолган дарахтлар ўрнига янги кўчатларни ўтқазиш билан биргаликда ёш мевазорларни ҳам кенгайтириб боряптилар. 1990 йилнинг ўзида 60 гектар майдонга олма, нок, беҳи кўчатлари экилди. 15 гектарлик узумзор барпо этилди.

Кўкламги ишлар айниқса, хўжаликнинг Умри Улуғхўжаева, Умрбек Жабаев ўртоқлар бошчилик қилаётган бригадаларда уюшқоқлик билан олиб борилмоқда.

М. ФАТТОҲОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг қарори

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ 1990 ЙИЛ 3 МАРТ КУНИ ПАРКЕНТ РАЙОНИДА РЎЙ БЕРГАН ОММАВИЙ ТАРТИБСИЗЛИКЛАРНИНГ КЕЛИБ ЧИҚИШ САБАБЛАРИ ВА ОҚИБАТЛАРИНИ ТЕКШИРИШ КОМИССИЯСИНИ ТУЗИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми **қарор қилади:**

1. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг 1990 йил 3 март куни Паркент районида рўй берган оммавий тартибсизликларнинг келиб чиқиш сабаблари ва оқибатларини текшириш комиссияси қуйидаги составда тузилсин:

комиссия ҳамраислари:

Уразаев Шавкат Закариевич — Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги.

Қодиров Пиримқул Қодирович — Ўзбекистон ССР халқ депутати, ёзувчи.

комиссия аъзолари:

Абдусаломов Мирзаулуғ Элчиевич — Ўзбекистон ССР адлия министрининг ўринбосари.

Жўрабоев Баҳодир Абдураҳмонович — Ўзбекистон ССР халқ депутати, Тошкент шаҳридаги 2515-автоколонна ҳайдовчиси.

Мустафоев Бўритош Мустафоевич — Ўзбекистон ССР прокурорининг ўринбосари

Муҳаммаджонов Сиддиқ Муҳаммаджонович — Ўзбекистон ССР халқ депутати, Тошкент районидаги «Ленин йўли» колхози раиси.

Руденко Александр Григорьевич — Узсовпроф секретари.

Собиров Абдураҳмон Ғаниевич — СССР халқ депутати, Бекобод район марказий касалхонаси бўлимининг мудири.

Тожиев Турсун Тожиевич — Тошкент шаҳар Чилонзор районидаги ҳуқуқий маслаҳат адвокати.

Усмонов Бектой Бекмуродович — Ўзбекистон ССР халқ депутати, «Пискент» совхозининг директори.

Федоров Александр Павлович — СССР халқ депутати, «Аҳангаранцемент» ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори.

2. Комиссияга ҳуқуқни муҳофаза қилиш ва бошқа идораларнинг ҳужжатлари, материаллари билан танишиш, зарур бўлган тақдирда, ўз фаолиятларига мутахассисларни, давлат ва жамоат ташкилотларининг ходимларини жалб этиш ҳуқуқи берилсин.

3. Республиканинг барча давлат ва жамоат ташкилотлари раҳбарлари комиссия аъзоларининг талабига кўра унинг ишига ҳар томонлама ёрдам берсинлар ва кўмаклашсинлар.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг раиси
М. ИБРОҲИМОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг секретари
Л. БЕКҚУЛБЕКОВА.

Тошкент шаҳри,
1990 йил 5 март.

ҚЎШИМЧА ҲАҚ ТЎЛАНМОҚДА

КЕЛЕС жунни қайта ишлаш фабрикаси меҳнат коллективи уюшмасининг навбатдаги йиғилишида корхонада узоқ вақт меҳнат қилиб, пенсияга чиққан ветеранларга қўшимча ҳақ тўлаш масаласи кўриб чиқилди. Йиғилишда 32 нафар пенсионерга 5 сўмдан 25 сўмгача қўшимча ҳақ тўлашга қарор қилинди. Эндиликда ана шу фабриканинг 32 нафар пенсионерлари 100 сўмдан пенсия оладиган бўлдилар.

О. МАҲМАЮСУПОВ.

РЕДАКЦИЯГА КЕЛГАН ХАТЛАРДАН

МАСЛАҲАТЧИ МАҲАЛЛАДАН БЎЛИШИ КЕРАК

ХАБАРНОМАНГИЗДА чоп этилган «Халқ маслаҳатчиларининг одил судловдаги янгича иштироки» деб номланган мақолани ўқигач, мен ҳам шу хусусдаги баъзи фикрларимни билдиришга эҳтиёж сездим.

Халқ маслаҳатчиларини сайлашга енгил қарашлик кўпдан давом этиб келаётибди. Муҳими, судья сайланса бўлгани, маслаҳатчиларни сайлаш турли ташкилотларга топширилади. Ташкилот раҳбарлари эса ўз навбатида бу вазифага енгил қарашади, корхонада муҳим иш билан банд бўлмаган, йўқлиги режаларнинг бажарилишига таъсир қилмайдиган ишчиларни номзодликка кўрсатишади. Бундай кишилар эса камдан кам ҳолларда масъулиятли бўлишади.

Менинг таклифим, халқ маслаҳатчиларини маҳалла комитетларида ойлик олиб ишлайдиганлардан кўрсатиш керак. Ҳар бир ноҳияда 15—20 маҳалла комитетлари бор. Уларнинг маслаҳатчи бўлиши судларда кўрилаётган ишларни халққа тезроқ етиб боришини таъминлайди, йиғинларда муҳокама қилиниб ёшларнинг тарбиясига ҳам ижобий таъсир қилиш мумкин бўлади. Иккинчи тарафдан, корхоналар меҳнатда банд бўлмаган ишчиси учун маош тўлашдан қутулади, ишчи ўринларини ҳам сақлаб қолади. Сизлар бунга нима дейсиз?

Қ. ЭРГАШЕВ,
Чиноз ноҳиясидаги Оржоникидзе маҳалла комитетининг раиси.

ЙЎЛОВЧИЛАРГА ҲУРМАТСИЗЛИК

БЕКАТГА яқинлашган ёш болали аёл навбатда турган йигитдан сўради:

— «Маршрутка» анчадан бери йўқми?

— Мен келганимга 40 минут бўлди, мендан олдингилар бир соатдан бери кутишяпти.

Шу пайт «Темирйўл вокзали — Ивановолик тўқувчилар даҳаси» йўналишида қатнайдиган маршрутли такси бекатда тўхтамай ғизиллаб ўтиб кетди. Кутувчилар қўлларини кўтарганча қолавердилар.

— Шикоят қилганинг билан натижаси бўлмаса, нима қилишни билмайсан, ундан кўра бу маршрутни ёпиб қўйишсин, унинг йўлига кўз тикиб вақтни беҳуда совурмайлик, — деди фиғони фалакка кўтарилган мўйсафид.

Яқин-яқингача 25-маршрутли такси яхши қатнаётган эди, кейинги пайтда айниди. Унинг ёнига 32-маршрут такси ҳам қўшилди. 10 февраль куни эрталаб соат 10 дан 12 гача биронтасининг «қораси» кўринмади. Баъзан эса иккита-учтаси бирваракайига бекатга келиб қолади, йўловчилар эътироз билдиришса, ҳайдовчилар «бензин йўқ», «машина бузилиб қолди» деган баҳоналарни айтишади. Маълумки, микроавтобусларнинг сўнгги бекатларида уларнинг ҳаракат жадвали осиб қўйилган, лекин ҳеч қайси машина унга амал қилмайди. Маршрутли таксиларнинг бу иш тартиби хўжакўрсинга илиб қўйилганми? Ёки ҳайдовчиларнинг алоҳида махсус иш «тартиби» бормикан? Йўловчиларга нисбатан бундай ҳурматсизлик қачонгача давом этади?

А. АБДУҒАФФОРОВ,
Тошкент шаҳри.

ИССИҚЛИК УЧУН ҲАҚ ТЎЛАЙМИЗ, АММО...

ЎЛКАМИЗДА бор-йўғи икки ой қиш бўлади. Лекин шунга ҳам дурустроқ тайёргарлик кўрилмайди. Янги йилнинг 1 январидан бери Юнусобод даҳаси 18-мавзесидаги 49-кооператив уйининг хонадонларидаги иситиш батареялари музлаб ётибди. Ёш болалар касал, қариялар белини кўтаролмай қолди. Мабодо бир квартал мобайнида квартира ҳақини тўламай кўринг-чи, ишингизни судга оширишади. Вақтида пул тўлашни талаб қилишни билишади-ю, уйнинг иссиқ-совуғидан ҳеч ким хабар олмайди. Бу ҳақда 1-Кировец турар-жой қурилиш кооперативи (бошлиғи Е. М. Левашева) мутасаддиларига мурожаат қилсак, ваъдаю сансалорликдан бошқа гап йўқ.

Қиш чилласи шу тариқа ўтди, олдинда ҳали яна совуқ кунлар келиши аниқ. Редакциядан 49-кооператив уйида яшовчи аҳолининг арздодини шаҳар ҳокимияти раҳбарларига етказиб қўйишни илтимос қиламиз. Яна бир талабимиз бор: совуқ уйда ўтирган кунларимиз учун биздан иссиқлик ҳақи чегириб ташлансин!

49-уйда истиқомат қилувчилар номидан:

Озод КАРИМОВ,
(жами 17 имзо).

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

СИЁСИЙ МУЛОҚОТ ДАВОМ ЭТАДИ

● БРАЗИЛИА, 4 март. ТАСС. Бразилия СССР билан сиёсий мулоқотни олий даражада давом эттиришга ва икки томонлама алоқаларга катта қудрат бағишлаш ниятида эканлигини билдирди. Яқинда Бразилиянинг янги президенти этиб сайланган Фернандо Коллор ТАСС мухбири билан қилган суҳбатида ана шуларни таъкидлади. У шу йилнинг январь—февраль ойларида СССР Олий Советининг меҳмони сифатида СССРда бўлган эди.

Фернандо Коллор СССРга ташриф буюриш тўғрисидаги таклифни «ғоят аҳамиятли ва чуқур маънога эга» деб баҳолади. Шунингдек, у ўзи бошлиқ ҳукуматнинг СССР билан савдо-сотиқ алоқаларини ривожлантиришга ҳаракат қилаётганлигини ҳам айтди.

ПАНАМА ПОЙТАХТИДАГИ ПОРТЛАШ

● ПАНАМА пойтахтида тунги клубларнинг бирида бомба портлади. Натижада 26 нафар киши жароҳат олди, улар орасида 16 нафар АҚШ ҳарбийлари ҳам бор. Полиция хабарига қараганда, номаълум шахслар клуб олдига автомашинада келишиб, бомбани клуб деразасига ташлашган. Ҳозирча бу ҳуруж учун ҳеч ким айбни ўз устига олгани йўқ. Америка ва Панама маъмурлари бу ҳодисани текширмоқдалар.

РО ДЭ У ТАКЛИФИГА ЖАВОБ

● ЖАНУБИЙ Корея президенти Ро Дэ Уннинг ўзи ва КХДР раҳбари Ким Ир Сэн ўртасида олий даражада учрашув ўтказиш тўғрисидаги таклифига КХДР жавоб берди. «Нодон Синмун» газетасининг таъкидлашича, олий даражадаги учрашувни Шимолий ва Жанубий Корея раҳбарларининг ҳамда сиёсий партиялар консультатив кенгашини чақириш асосида ўтказиш мумкин. Бундай ғоя Ким Ир Сеннинг янги йил муносабати билан сўзлаган нутқида олға сурилган эди.

СУКУНАТ УЗОҚҚА ЧЎЗИЛАДИМИ!

● ВАТИКАН аралашувидан сўнг генерал Мишел Аун ва «Ливан кучлари» ўртасидаги ҳарбий ҳаракатлар тўхтатилди. Черковдан ажратиб қўйиш хусусидаги таҳдид Шарқий Байрутда ўзаро отишмалар олиб бораётган христиан мазҳабларига қаттиқ таъсир қилди. Сўнгги кунларда қонли тўқнашувлар оқибатида 800 дан зиёд одам ҳалок бўлди. Сукунат узоққа чўзилармикин!

КАЛИФОРНИЯДАГИ МУЗОКАРАЛАР

● ЯПОНИЯ Бош министри Тосики Кайфу АҚШ президенти Ж. Буш билан музокаралар олиб бориш учун Калифорнияга келди. Икки мамлакат раҳбарлари савдо-сотиқ муносабатлари билан юзага келган ихтилофларни ҳал этадилар.

МУНОСАБАТЛАР ТИКЛАНДИ

● ВЕНЕСУЭЛА ва Панама ўзаро дипломатик алоқаларни тиклаш тўғрисида бир қарорга келдилар. Венесуэланинг Панамадаги элчиси ўзининг вазифаларини бажаришга киришди. Аввалроқ Венесуэла томони икки ўртадаги алоқаларни тиклаш Америка қўшинларини Панамадан тезроқ олиб чиқиб кетиш билан боғлиқдир деган шартни қўйган эдилар.

ГЕНЕРАЛ-МАЙОР ЎЗИНИ ОТИБ ЎЛДИРДИ

● РУМИНИЯ МУСТАБИДИ Н. Чаушеску ва унинг хотинини ўлимга ҳукм қилган ҳарбий трибунал раиси генерал-майор Ж. Попа ўзини ўзи отиб ўлдирди, деб хабар қилди юстиция министри Т. Поп. Министрнинг айтишича, генерал жиддий асаб касаллигига чалинган эди. Ҳукумат Ж. Попанинг ўзини ўзи ўлдирганлигини хабар қилиш ва ҳарбий трибунал раисининг номини биринчи марта тилга олиш учун матбуот конференциясини чақирди.

ТЕҲРОНДАГИ ВОҚЕАЛАРГА ДОИР

● ЭРОН муҳожирларининг вакилларидан бири Афинада сўзга чиқиб, сўнгги бир неча кун ичида ҳукуматга қарши тез-тез намойишлар бўлганлигини айтди. Ҳукмрон ислом мутаассибларини қуроловчи шиорларни бақириб айтган гуруҳлар «ислом инқилоби посбонлари» билан тўқнашишгача бориб етганлар. Намойишчилар ислом мутаассибларини ҳокимиятдан четлаштиришга, «Хумайний тузуми»ни ағдаришга даъват этмоқдалар.

● ТОШКЕНТ — САМАНГАН

ДЎСТОНА ЁРДАМ

Жумҳуриятимиз пойтахт вилояти ва қўшни Афғонистоннинг Саманган вилояти ўртасида ўзаро ҳамкорлик йўлга қўйилганига ҳали кўп бўлгани йўқ. 1988 йилнинг 25 январида Тошкентда шу ҳақдаги шартнома имзоланган эди. Демак унга икки йил бўлибди, холос. Унинг муддати оз бўлса ҳам мазмуни анча бой бўлмоқда, дейиш мумкин.

МАЪЛУМКИ, Саманган вилояти Афғонистоннинг қолоқ ўлкаларидан бири ҳисобланади. Бу ерда асосан қишлоқ хўжалиги, кўпроқ чорвачилик билан шуғулланилади. Саноати йўқ даражада. Бир қанча кичик, асосан ҳунармандчилик меҳнатига асосланган корхоналаргина бор. Бунинг устига вилоят қишлоқларида осойишталик ҳали тўла қарор топгани йўқ. Аксилинқилобчиларнинг чиқишлари ҳамон давом этмоқда. Улар террорчиликни тўхтатганларича йўқ.

Саманган вилояти аҳли иқтисодий, ижтимоий ва сиёсий оғир вазиятни енгишга астойдил бел боғлаган экан, уларга тошкентликлар томонидан кўрсатилаётган ёрдам жуда асқотмоқда.

Биргина 1988 йилда Саманган вилоятининг турли эҳтиёжларини қондиришга қўшилган улуш анчагина салмоқли бўлди. Аввало кўпроқ кенг истеъмол товарлари етказиб беришга катта эътибор берилди. Ўнларча минг сўмлик турли озиқ-овқат ва ноозиқ-овқат маҳсулотлари жўнатилди. Бу юкларнинг ҳаммаси тошкентликлар ажратган автомашиналарда олиб борилди. Улар турли-туман енгил ва маҳаллий саноат маҳсулотлари, гуруч, ун, қанд-шакар ва бошқа шу каби кундалик зарур маҳсулотлар эди.

Саманган вилоятида қурилиш ишлаб чиқаришининг негизини мустаҳкамлашга қаратилган тадбир ҳам амалга оширилди. Масалан, уларнинг истакларини инобатга олиб, дурустгина ғишт заводи учун зарур бўлган технологик асбоб-ускуналар ажратилди. Қисқа муддатда қуриб, фойдаланишга топширилган бу корхонада қимматли бинокорлик материали кўплаб тайёрланмоқда. Ҳар йили вилоят шаҳар ва қишлоқларида қад кўтараётган маданий-маиший муассасалар, уй-жойлар ва бошқа шу каби қурилишларга миллионталаб ғишт етказиб берилмоқда. Завод учун мутахассислар вилоятимиздаги турдош корхоналарда тайёрланди. Биргина Пискент ғишт заводида 10 нафар афғонлик турли касбларни ўрганиб юртларига қайтдилар.

Саманган вилоятида бошқа турдаги ишлаб чиқариш қувватларини барпо этишда ҳам самарали ёрдам берилмоқда. Уларнинг ҳаммаси афғон қардошларимизнинг хоҳишига мувофиқ бўлмоқда. Саманганда янги тикувчилик ва пойабзал цехлари ташкил этилиб, уларда бир неча ўн минг сўмлик асбоб-ускуналар ўрнатилди. Уларда афғон миллий либослари ва оёқ кийимлари ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Бундан ташқари темирчилик устахоналари бунёд этишга кўмаклашилди. Тошкентликлар ўз маблағлари ҳисобига вилоят марказида «Дўстлик» болалар истироҳат ва дам олиш боғи ташкил этиб бердилар.

Маҳаллий аҳолининг бошқа маданий-ижтимоий эҳтиёжларини қондиришга қаратилган қатор тадбирлар ҳам амалга оширилди. Бутун бошли босмахона қуриб берилди, радио эшиттиришлари, ойнаи жаҳон кўрсатувлари бериладиган станция ишга туширилди. Бунинг натижасида оммавий ахборот воситалари тармоғи анча кенгайди, кўплаб афғон хонадонларига телевидение ва радио кириб борди.

Бундай иншоотларни барпо этишда қатор қурилиш ташкилотлари, айниқса, «Узагрострой» бирлашмасининг пойтахт вилоятимиздаги бўлинмалари фаол қатнашдилар. Улар иморатларни кўтариш қатори асбоб-ускуналарни ҳам ўрнатдилар. Ҳамма нарсани синаб, фойдаланиш учун тўла созлаганларидан кейингина калитларини ҳақиқий эгалари — афғонистонликлар қўлига топширдилар. Айрим иншоотлар анжомларини монтаж қилиб, созлашда мураккаб рўзғор жиҳозларини техникавий созлаш ишлаб чиқариш бирлашмаси вакиллари ҳам фаол қатнашдилар.

Бундан ташқари, ўртада тузилган шартномага мувофиқ афғонистонлик беморларни даволаш бўйича ҳам муайян ишлар қилинди. Кейинги салкам икки йил ичида саксон нафар саманганлик диёримиздаги касалхоналарда шифо топдилар. Тиббиёт вакилларидан ўн беш нафар ходим пойтахт вилоятидаги касалхоналар ва шифохоналарда малакаларини оширдилар. Яна шунча ўқитувчи мактабларимизда муайян вақт ишлаб таълим-тарбия соҳасида ўзбек касбдошларининг тажрибаларини ўргандилар.

Айниқса, Афғонистоннинг келажаги ҳисобланган ёш авлод соғлиғини яхшилашга алоҳида эътибор берилмоқда. Фақатгина сўнгги икки йил ичида саманганлик оилалар фарзандларидан 300 нафардан ортиқ болалар вилоятимизнинг хушманзара жойларидаги пионер лагерларида ёзги таътилни мазмунли ўтказдилар, ҳордиқ чиқариб, ўз саломатликларини янада мустаҳкамладилар.

Бу Тошкент ва Саманган вилоятлари ўртасида йўлга қўйилган ҳамкорликнинг дастлабки меваларидир, холос. Бундай алоқалар янада мустаҳкамланиб кенгайиб бораверади, ўзининг янги қирраларини намойиш этади. Икки вилоят меҳнаткашларининг азму қарори шундай.

М. МИРҲАМИДОВ.

ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ СОВЕТИ ДЕПУТАТЛАРИ ДИҚҚАТИГА

ЙИГИРМА биринчи чақириқ халқ депутатлари Тошкент вилоят Советининг биринчи сессияси 1990 йил 7 мартда соат 11 да вилоят партия комитетининг катта мажлислар хонасида (Ўзбекистон катта кўчаси, 9-уй) очилади.

Вилоят Совети партия группасининг мажлиси шу ернинг ўзида эрталаб соат 10 да бўлади.

Депутатлар эрта билан соат 9 дан рўйхатга олинадилар.

КПСС XXVIII СЪЕЗДИ ОЛДИДАН

КПСС Марказий Комитети ҳаракат дастури лойиҳасини муҳокама қиламиз

ПАРТИЯ ПОЙДЕВОРИНИ МУСТАҲКАМЛАШ НУҚТАИ НАЗАРИДАН УНИНГ РАЙОН БЎҒИНИ ЎЙНАЙДИГАН МУҲИМ РОЛГА ЯНГИЧА НАЗАР ТАШЛАНАДИ, БУ БЎҒИН БОШЛАНҒИЧ ПАРТИЯ ТАШКИЛОТЛАРИНИНГ ИШИДА БЕВОСИТА ЕРДАМЧИ БЎЛИБ ОДАМЛАРГА, КОММУНИСТЛАР ВА ПАРТИЯСИЗЛАРГА ҲАММАДАН ЯҚИНРОҚ ТУРАДИ. КПСС АЪЗОЛАРИ БИЛАН АНА ШУ БЎҒИН ЎРТАСИДА ЖОНЛИ АЛОҚА СИСТЕМАСИНИ КЎЗДА ТУТИШ ЗАРУР.

(КПСС Марказий Комитетининг партия XXVIII съездига Ҳаракат дастури лойиҳасидан).

ОММА ОРАСИДА БЎЛАЙЛИК

КПСС Марказий Комитетининг съездолди Ҳаракат дастури лойиҳасида таъкидлаганидек, инсонни амалда ижтимоий тараққиётнинг марказига қўйиш, унга муносиб турмуш ва меҳнат шароитини, ижтимоий адолатни, сиёсий эркинликни, шахснинг ҳар томонлама камол топиши ва маънавий жиҳатдан юксалиши имкониятини таъминлашни партия ўзининг асосий мақсади деб билади.

Биз халқ билан яна ҳам яқинлашиш мақсадида эски усуллардан аллақачон воз кечиб, ноҳия партия комитети тузилишига ўзгартишлар киритганмиз. Бугунги кунда ҳар бир посёлка ва қишлоқ Советига ноҳия партия комитети инструктори бириктириб қўйилган. Маҳаллий Советларда тузилган бошланғич партия ташкилотлари котиблари кенгаши ўз қамровларидаги коллективларнинг муаммоларини ўрганиб, ноҳия партия комитети эътиборига ҳавола этаяпти.

Маҳаллий Советлар ҳудудларида ўтказилаётган «Очиқ хатлар куни»да қатнашаётган идора, ташкилот бошлиқлари халқ эҳтиёжларидан яқиндан хабардор бўлмоқдалар. Камчиликларни бартараф этиш бўйича қабул қилинган қарорларнинг бажарилиши устидан назорат қилиш ноҳия партия комитетининг зоналарга бириктирилган инструкторлари зиммасига юкланган.

КПСС Марказий Комитети Ҳаракат дастури лойиҳасида бошланғич ташкилотлар ҳуқуқларини кенгайтириш алоҳида кўзда тутилган. Ҳақиқатан ҳам, бошланғич ташкилот жанговар, мустақил бўлса иш юритиш осонлашади. Ноҳиямиз партия комитети масъул ходимлари ҳафтада бир марта бевосита бошланғич ташкилотларда бўлиб, муаммоларни бартараф этиш йўл-йўриқларини муҳокама этадилар. Ойда икки марта ўтказиладиган ноҳия партия комитети аппарати йиғилишида эса партком котиблари фаолиятларини назорат қилиш юзасидан ҳисоботлар тингланади.

Сир эмаски, бизнинг мафкуравий ишларимиз йиллар давомида «қизил» гапларга асосланди, зўрма-зўракилик, баландпарвоз шиорлар, кампаниячилик авж олдирилди. Айниқса, сайловларга тайёргарлик кўриш ҳамда ўтказишдаги тадбирларимиз зўраки бўларди.

Қайта қуриш, ошкоралик, демократия шароитида ўтказилган бу йилги сайловлар халқ ишончини қозониш нақадар зарурлигини яна бир бор тасдиқлади. Сайловлар мафкура ходимлари учун сиёсий мактаб бўлди.

Ҳозирги пайтда мафкуравий, оммавий-сиёсий ишлар сифатини ошириш, миллатлараро муносабатларни янада такомиллаштириш йўлларини топиш муҳим вазифалардан бири бўлиб турибди. Ноҳия партия комитетининг бўлиб ўтган пленумларидан бирида ана шу масала муҳокама этилди.

Эндиликда истиқомат жойларида оммавий-сиёсий тадбирлар ўтказишга алоҳида эътибор бермоқдамиз. Бунда жамоат ташкилотлари аъзолари яқиндан кўмаклашмоқдалар. Масалан, халқ таълими кенгаши билан ҳамкорликда яқинда тарих ва жамиятшунослик фани ўқитувчилари илмий-амалий конференциясини ўтказдик. Энди «Аёллар куни», «Ветеранлар куни» каби тадбирлар уюштириш ниятидамиз.

Бугунги кунда ноҳия бошланғич партия ташкилотларида 74 та сиёсий мунозара ва 130 дан ортиқ сиёсий ўқув мактаблари ишлаб турибди. Уларга 4 мингга яқин тингловчи жалб этилган. Ҳар ойнинг биринчи сешанбасида пропагандистлар куни ўтказилмоқда. Бу ишларни амалга оширишда Тошкент олий партия мактабидан М. Саидова, маданият институтидан Л. Яҳёева, Л. Хўжаева, вилоят «Билим» жамияти лекторларидан Н. Юсупов, Т. Салоҳуддинов, Н. Маслов, Ш. Яҳёевлар яқиндан ёрдам бермоқдалар.

Лекин, мафкуравий ва маданий-маърифий ишларда расмиятчилик, мавсумийлик ҳали ҳам бартараф этилгани йўқ. Масалан, «Хасково» совхозида ўтган йили бир группада турли маълумотга эга бўлган 74 коммунист ўқитилди. «Партия XX съезди» колхозидаги сиёсий ва иқтисодий ўқув машғулотларида эса атиги 52 коммунист шуғулланди, комсомоллар ўқуви ўз ҳолига ташлаб қўйилди.

Партия ва иқтисодий ўқув машғулотларида меҳнатни янгича ташкил этишга эътиборсизлик туфайли 179 та пудрат коллективидан 116 тасида мева, сабзавот ишлаб чиқариш шартнома мажбуриятлари бажарилмади.

Мен маҳаллаларда бўлганимда кўпинча нима учун ҳозирги ёшларни тарбиялаш қийинлашиб кетмоқда, деган саволларни эшитаман. Фарзандларимизга ҳар томондан ғайриахлоқий воситалар таъсир этиб турибди: марказий телевидениенинг «Нигоҳ», «120 минут» сингари кўрсатувларида кутилмаганда яримяланғоч аёллар пайдо бўлиб қолади. Видеосалонларда эса ахлоққа зид фильмлар намойиш этилади. Масалан, ноҳиямиз кинолаштириш идораси кейинги пайтда кўпроқ пул тушадиган чет эл фильмларини кўрсатадиган бўлиб қолди. Лекин бу фильмлар тарбияни бузаяпти. Биз ёшларимизнинг келажагини ҳисобга олиб, барча видеосалонларни ёпдик.

Телевидение орқали ғарбнинг ахлоқсиз фильмларидан парчалар кўрсатиш керак эмас. Ўзбекистон телевидениеси, айрим нашрлар ўзбек халқи қадимий анъаналари, урф-одатларини қайта тиклаш юзасидан етарли иш олиб бормаяпти. Ҳолбуки, ота-боболаримиз ёшларни катталарга ҳурмат, кичикларга мурувват руҳида тарбиялашга ундаганлар. Самарасиз «қизил» гаплар ўрнига ана шу тажрибадан фойдаланиш, ўқув қўлланмаларини халқимиз миллий руҳига мослаштириш зарур, деб ҳисоблайман.

Ўзбек тилига давлат мақоми берилганига анча бўлди. Лекин, идоравий ҳужжатларни давлат тилида тайёрлаш ҳамон суст олиб борилмоқда. Масалан, биз партия ходимлари ҳужжатларни фақат рус тилида тайёрлашга ўрганиб қолганмиз. Агар дадилроқ ҳаракат қилмасак халқимиз узоқ йиллар орзиқиб кутган хайрли ишни амалга ошириш кечикади. Лекин бу борада ҳал бўлмаётган муаммолар ҳам бор. Масалан, бизда машинкалар фақат рус алифбоси бўйича ишлаб чиқарилади. Уларга қўшимча ўзбекча ҳарфлар ўрнатишга эса мутахассислар кам. Модомики, жумҳуриятимизда давлат тили жорий этилган экан, идораларни ўзбекча ёзув техникалари билан таъминлаш хусусида ҳам ўйлаб кўриш лозим.

Бир миллат иккинчи миллатдан устун дейиш сафсатадан бошқа нарса эмас. Негаки, ҳамма миллатда яхши ҳам бор, ёмон ҳам бор. Бундан ташқари, одамларни миллатига қараб ажратиш, узоқ йиллар аҳил яшаб келаётган кишилар орасига миллий низо уруғларини сепиш — жиноят. Миллатчиларга жарима солиш, огоҳлантириш билан иш битмайди. Уларга шундай жазо бериш керакки, токи инсонийликка зид хатти-ҳаракатлардан умрбод тийилиб юрсин.

Миллий низолар чиқмаслиги раҳбарларга ҳам боғлиқ. Улар барчага баробар қараб, социал адолатга риоя этишлари лозим. Ноҳиямиздаги «Ўзбекистон» паррандачилик фабрикасида (директори ўртоқ З. Хўжаев) 29 миллат вакиллари меҳнат қиладилар. Ўтган йили корхона даромади 2,5 миллион сўмни ташкил этди. Албатта, аҳиллик бор жойда барака бўлади. Яқинда фабрика бригада бошлиғи Лидия Базарова вафот этди. Дафн маросимида барча миллат кишилари қатнашдилар, марҳумнинг оиласига ҳар ким баҳоли қудрат кўмаклашди. Бундай мисоллар ноҳиямизда кўплаб топилади.

Ҳаракат дастури лойиҳасида «КПСС сохта ахборотга, оммавий ахборот воситаларидан шахсий ва гуруҳларнинг худбинлик манфаатлари йўлида миллатлараро можароларни авж олдириш, инсонпарвар, демократик социализмга ёт ғояларни тарғиб қилиш учун фойдаланишга қарши кураш олиб боради» деб ёзилган. Шу жумла «СССРда миллатлараро можароларни авж олдириб, инсонпарвар, демократик социализмга ёт ғояларни тарғиб қилиш қатъиян таъқиқланади ҳамда қонун йўли билан жазоланади» деб аниқлаштирилса мақсадга мувофиқ бўларди.

З. ҲАКИМОВА,
Калинин ноҳия партия комитети котиби.

ҲУЖЖАТ ИЖРОСИ БИЛАН КУЧЛИ

«ИНСОНПАРВАР, демократик социализм сари». КПСС Марказий Қўмитасининг Ҳаракат дастури лойиҳасининг ушбу сарлавҳасини ўқибоқ, хаёлга толасан киши. Бири-биридан ўринли саволлар хаёлингни босиб келаверади: «Инқилобнинг аввалида биз қайси социализм йўлига кирган эдик?», «Етмиш икки йилдан бери қайси социализм сари бораётган эдик?», «Бир вақтлар ривожланган социализмда яшаганлигимиз рўёми?», «Саксонинчи йиллардан бошлаб коммунизмда яшамоқчи эдик-ку?..»

Бундай ўйлаб қарасак, инқилобдан кейин шунча вақт шиорлар, даъватлар, қарорлар, программалар домида яшабмиз. Мана энди бу атамалар отини бошқа қўйиб, «дастур» деяпмиз. Шуни ўйлаганда кишининг юраги яна беихтиёр орзиқиб кетади: «Йўқ, бу ёғига мумкин эмас, чекинишга жой қолмади энди». Қанчалик аччиқ бўлмасин бу — ҳақиқат. Мамлакатимиздаги таҳликали вазият бунга гувоҳ.

Аҳвол шу даражага етган пайтда КПСС Марказий Қўмитасининг аввалгиларидан фарқли ўлароқ инсонпарвар, демократик Ҳаракат дастури лойиҳаси эълон қилинганлигини бизнингча, айни муддао, деб билмоқ керак. Шу ўринда, тўпорироқ бўлса ҳам айтмоқчимизки, кўр ҳассасини бир марта йўқотади, деган нақл ҳаётнинг ўзидан келиб чиққан. Афсуски, бизда бундай янглишишлар бир эмас, бир неча марта бўлди: қатағонлик йиллари, шахсга сиғиниш, мамлакатни пала-партиш бошқариш, умуман бошқармаслик, яъни турғунлик йиллари...

Марказқўмнинг янги Ҳаракат дастури лойиҳаси шу маънода киши қалбига илиқлик беради, келажакка ишонч уйғотади. Илинжимиз шуки, у ҳам навбатдаги ҳужжатларнинг бирига айланиб қолмай, дарҳол кучга кирса, мамлакатнинг беистисно ҳамма музофотларида амал қила бошласа.

Бизнингча, бу борадаги ташаббусни партиянинг ўзи, унинг идоралари (аппарат) бошлаб бериши, коммунистлар шахсий намуна бўлмоқлари керак. Бинобарин, қайта қуриш ташаббусини партия бошлаб берди, демак орадан ўтган беш йил муддат давомида бироз демократия билан чала ошкораликдан бошқа ҳеч қандай амалий натижаларга эришилмаган экан, буни қайта қуриш давомида йўл қўйилган хато ва янглишишлар оқибати деб билмоқ керак. Бизнингча, кўрсатма, даъват ва программалардан амалий ҳаракатларга ҳамон ўтилмаяпти. Демократия, озодлик ва ошкоралик эса ижтимоий аҳволга нисбатан илгарилаб кетди. Музофотларда митинглар, намойишлар, тўс-тўполонлар, ҳатто ҳарбий кучларни ишга солишлар бўлаётганлигининг сабаби ҳам, афтидан, мана шу номутаносибликда. Бундай нохуш хатти-ҳаракатларнинг негизи миллий масала эмас, аввало ҳаддан ташқари кенг авж олиб, бугун мамлакатга тарқаб кетган ижтимоий адолатсизликдир. Ҳаракат дастурида «Ўн йиллар давомида иқтисодиёт, ижтимоий ва миллатлараро муносабатлар соҳасида, жамиятнинг маънавий турмушида йиғилиб қолган муаммолар қалқиб юзага чиқди», дейилиши ҳаққониятдир. Аммо аҳволни бундай талатўплар билан ўнглашга уриниш нотўғри йўлдир, дастурда таъкидланганидек, «...қайта қуришдан бошқа оқилона йўл йўқ».

Партиянинг социалистик жамият табиатига мутлақо мос келмайдиган тўрачилик-сансалорлик бошқарув воситасидан воз кечишга жазм қилганлиги айни муддао бўлибди. Мамлакат ва халқни жар ёқасига олиб келган бундай хато қанчалик тез тузатилса шунчалик яхши.

Жумладан, партия давлат ҳокимияти ваколатларини ўз зиммасидан амалда соқит қилиши, ҳокимиятнинг бир-бирига дахлсиз қонун чиқарувчи, ижро этувчи ва адлия идораларига ўтиши ҳам кечиктириб бўлмайдиган вазифалардир. Шу маънода Ҳаракат дастурида «...партия мамлакат Асосий Қонунининг 6-моддаси юзасидан Қонун лойиҳаларини таклиф қилиш ташаббуси тартибида СССР халқ депутатлари Съездига тегишли таклиф киритиш зарур...» дейилганлиги ўринли бўлган. Бундан буён халқ ўртасида ўз обрў-эътиборини сақлаб қолиш, бўлажак кўппартиявий системада ўзининг етакчилик мавқеини таъминлай олиш учун партияни тезроқ ислоҳ қилиш, унинг ўзини чуқур қайта қуриш заруратини ҳаётнинг ўзи тақозо этаётир.

КПСС Марказий Қўмитасининг ушбу Ҳаракат дастури лойиҳасини маъқуллаган февраль Пленумида сўзга чиққан аксарият нотиқлар партияни обрўсизлантирган унинг ўзи эмас, балки аппарат эканлигини ишонарли қилиб таъкидладилар. Бу шу пайтгача ҳокимият Шўролар эмас, балки амалда партия аппаратлари қўлида бўлиб келганлигига ишорадир. Ҳаракат дастури лойиҳасида «...ҳокимият — Шўроларга, фабрикалар — ишчиларга, ер — деҳқонларга берилсин...» дейилиши жуда ўринлидир.

Бироқ, лойиҳанинг тўртинчи бобидаги «Давлат ҳокимияти» бандида шундай дейилади-ю, охирги еттинчи бобидаги «Партия аппарати тўғрисида» деб номланган бандида бундай аппаратнинг зарурлиги ҳақида фикр юритилади. Шу нарса энди аниқки, ҳозирги шаклдаги партия аппарати керак эмас, чунки у халқ назаридан қола бошлади. Шунингдек, унинг «сон жиҳатдан энг мақбул бўлиши ва сайлаб қўйиладиган органларга қатъий бўйсуниши лозим»лиги шартдир.

Ҳаракат дастури лойиҳасининг биринчи бобида шундай сўзбоши бор: «Биз ижтимоий турмушнинг ёппасига давлат қўлига олинганидан, ўзбошимчалик ва қонунсизликка олиб борган, ҳокимиятни жазосиз суиистеъмол қилиш ва номуносиб имтиёзлардан фойдаланиш имконини берган ҳамма тартиблардан воз кечамиз». Айни тўғри йўл. Партияни қайта қуришни, янгиланаётган жамиятда КПССнинг ўрни ва ролини белгилашни худди шундан бошламоқ керак.

А. ЙЎЛДОШЕВ,
журналист.

● ТОШКЕНТДАГИ «Лола» парфюмерия-косметика маҳсулотлари фабрикасининг чет эл фирмалари билан иқтисодий алоқалари тобора кенгайиб боряпти. Корхонада улардан харид қилинган такомиллашган жиҳозлар ўрнатилмоқда. Маҳсулот ишлаб чиқаришнинг янгича технологиялари ўзлаштириляпти. Суратда: тажрибали ишчи И. Тарасова шундай жиҳозлардан бирини бошқармоқда.

О. ЖУРАВЛЕВА сурати. (ЎзТАГ).

● Матбуот тўғрисидаги қонун лойиҳаси муҳокамада

ҲУҚУҚЛАРИМИЗ КЕНГАЙСИН

Биз совет давлати ташкил топгандан буён матбуот тўғрисидаги қонунсиз яшаб келмоқдамиз. Ниҳоят ўтган йили жиндай қувонгандек бўлдик: «Известия» газетасида Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг «Матбуот ва бошқа оммавий ахборот воситалари тўғрисида»ги қонун лойиҳаси эълон қилинди. Орадан қарийб икки ой ўтгандан кейингина у ўзбек тилида чиқадиган газеталарда эълон қилинди.

Ушбу қонун лойиҳаси ҳамкасбларимнинг қизғин муҳокамасига сабаб бўлади деб ўйлаган эдим. Афсуски, фақат «Тошкент ҳақиқати» газетасидагина лойиҳа муҳокамасига бағишланган мақолаларни ўқидим холос.

«Ҳечдан кўра кеч бўлгани яхши» деган гап бор. Қонун қабул қилинишига ҳали фурсат бор. Шундай экан, жумҳуриятимизнинг газеталари, радио ва телевидениеда лойиҳа хусусидаги фикр-мулоҳазаларни кўплаб эълон қилиш зарур деб ўйлайман.

Лойиҳа ҳақида айрим таклифларимни билдирмоқчиман. Унинг 1-боб 1-моддасида «Матбуот ва бошқа хил оммавий ахборот воситалари эркиндирлар. Оммавий ахборот воситаларини цензура қилишга йўл қўйилмайди», дейилган. Таъбир жоиз бўлса бу қонуннинг ўзак қисмидир. Гарчи ҳозир ошкоралик даври бўлсада, газеталар ўзларини эркин ва тазйиқсиз ҳис этаётганлари йўқ. Шу боисдан ҳам бу қонуннинг тезроқ кучга кириши муҳимдир.

Мазкур лойиҳада эътирозли ўринлар ҳам йўқ эмас. Жумладан, газеталарда бериладиган танқидий материалларга тегишли матбуот органлари ва жамоат ташкилотларидан, мансабдор шахслардан жавоб олиш хусусида ҳеч нарса дейилмаган. Ваҳоланки, деярли барча газеталарга танқидий материаллар учун ўз вақтида жавоб берилмайди. Баъзан эса мутлақо жавоб олинмайди. Бу ҳолатни эътиборга олиб, лойиҳанинг 4-боби 26-моддасидаги «Давлат органлари, жамоат ташкилотлари, мансабдор шахслар оммавий ахборот воситаларига мавжуд маълумотларни ва ҳужжатлардан нусҳа олиш имконини беришга...» деган гапдан сўнг «ва оммавий ахборот воситаларининг жавоби талаб қилинадиган танқидий материалларига ўз вақтида ёзма равишда жавоб қайтаришга мажбур» деган жумлани қўшиб қўйишни таклиф қиламан.

«Журналистлик ҳуқуқлари ва бурчлари» деб аталган 5-бобда менимча кераксиз, қайтариқ жумлалар бор. Чунончи 34-моддада журналист ҳуқуқлари ҳақида сўз юритилиб, «1 ахборот излаш, олиш ва тарқатиш» ҳуқуқига эгалиги айтилган. Бу банд ортиқча деб ҳисоблайман. Чунки ахборот излаш, олиш ва тарқатиш журналистнинг асосий иши-ку. Буни қонунда кўрсатиб ўтиш шартми? Бундан ташқари журналистнинг бу ишларни бажариши шу бобнинг 32-моддасида ҳам белгилаб қўйилган. Уни ўқиб ўйланиб қолдим: наҳотки биз мухбирларнинг табиий офатлар бўлган жойларга киришидан, митинг ва намойишларда қатнашишдан бўлак дурустроқ ҳуқуқларимиз бўлмаса. Масалан, нима учун хизмат юзасидан шаҳар транспортларида бепул юришимиз, гувоҳномани кўрсатиб маданий ва спорт тадбирлари ўтказилаётган жойларга киришимиз мумкин эмас. Афсуски, бундай ҳуқуқлар тўғрисида лойиҳада бир оғиз ҳам гап йўқ. Айнан шу қонунда журналистнинг уй-жой шароитини, саломатлигини яхшилаш ҳақидаги ҳуқуқ ва имтиёзлари белгилаб қўйилиши керак, деб ҳисоблайман.

Яна бир мулоҳазамни айтмоқчиман. 43-моддада «Маънавий (номулкий) зарарни қай даражада қоплашни суд белгилайди, бироқ ҳар бир алоҳида ҳолда унинг миқдори 50 минг сўмдан ошмаслиги керак», дейилган. 50 минг сўм рақами кимнинг ҳисоб-китоби бўйича лойиҳага киритилган? Бу баҳсталаб масаладир. Назаримда жарима миқдорини шунчалик юқори белгилаш ҳақиқатга тўғри келмайди.

Б. НАЗАРОВ,
Бўка ноҳияси «Пахтакорлар овози» газетаси ходими.

● Жамоа ва шахс

«НОҲАҚ ЖАЗОЛАНГАНИМ УЧУН...»

РЕДАКЦИЯГА хат келди. «Мен ноҳақ жазолanganлигим учун сизларга мурожаат қилаяпман...» дейилади унда. Шунинг учун ҳам Бекободдан келган бу шикоят хати стол ғалладонида бир неча кун қолиб кетганда юрагим ачишди. Редакциядан ёрдам кутган аёл қошига вақтида етиб боролмаганлигим учун ўзимни кўп бор койидим. Ўтган бир неча кун давомида хат мазмуни хаёлимдан кўтарилмади. Фақат тонг саҳарлаб туриб, йўлга тушганимдагина бир оз енгил тортгандек бўлдим...

...Нон заводида айни иш пайти. Директорни корхонадан топиб бўлмагач, шаҳар партия комитети инструктори Н. Б. Мирзақулов билан хатжилдда кўрсатилган манзил бўйича шикоят муаллифининг уйига бордик. Ҳали дов-дарахт экиб улгурилмаган янги даҳанинг Саломат Мавлонова оиласи билан истиқомат қиладиган уй хонадонида ҳеч ким йўқ эди. Бир оз кутдик, ундан дарак бўлмади. Сўнгра заводнинг хат муаллифи ишлаётган обинон цехига келдик. Цех ҳақида хатда шундай дейилганди: «...Ошхонамиз йўқ. Уйдан олиб келган овқатимизни иситиб ейиш учун лоақал газ плитаси ҳам ўрнатилмаган. Ақалли стол-стулларимиз ҳам йўқ. Чой учун сувни эса фаррошлар пол ювадиган латталарини чайдиган жойдан оламиз».

Мазкур фактларнинг ҳақиқатга нақадар яқинлигига цехда бўлганимизда ишонч ҳосил қилдик. Цехнинг ўтхона деб ном олган, ҳамир учун сув иситиладиган бўлинмасининг бир бурчагида эски-туски стул ва яшчиклар қўйиб қўйилган. Ишчилар шу ерда тушлик қилишар экан. Ҳамирга сув иситиладиган баҳайбат бак олдида ёнаётган газ олови атрофига тўртта ғишт таҳлаб, устига қоп-қора қурим босган чойгум қўйилган. Унда ишчилар чой қайнатиб ичишади. Ишчилар учун жиҳозланган қизил бурчак эса қулф. Калити кимдалигини ҳеч ким билмайди.

Бу ерда ҳам хат муаллифини учратолмадик. Ишчиларнинг баъзилари Саломат Мавлонованиёқлади, баъзилари унинг ўзидан ҳам ўтди, деган фикр билдиришди. Биз ҳам шоят масалага аниқлик кирита олсак деб, заводнинг шаҳар марказидаги асосий ишлаб чиқариш биносига қайтдик. Лекин минг афсуски, Мавлонованинг отпускадами, бюллетендами ё ишлаётган-ишламаётганини, ҳатто, завод директори Б. Ж. Жўраев ҳам аниқлаб бера олмади. Эҳтимол, бизнинг айнан шу бугун учрашмаслигимиз керак бўлиб қолгандир. Ҳар қалай шу куни ишга якун ясолмай қайтдим...

Эртаси тушликдан кейин редакцияда телефон қўнғироғи жиринглади. Заводга редакциядан вакил келганини эшитган ноҳақ (?) жазоланганлардан яна бири — бош экспедитор Абдуғаффор Татаев ўша куни бизни қидирган, топа олмагач, бугун редакцияга келган экан.

— Шикоятнинг биринчи нусхасини министрликка бердим, иложи бўлса корхонадаги вазиятни уларнинг вакиллари билан биргаликда бориб ўргансанглар. Негаки кейинги пайтда шу кичкина коллективимиздан кўп шикоятлар ёзиляпти,— деди у.

Шу илтимос билан Ғалла маҳсулотлари министрлигига телефон қилдим. Кейинги икки кунлик сафарда министрликнинг кадрлар ва социал ривожлантириш бошқармаси бошлиғи Р. А. Мўминов ва юридик бўлими бошлиғи Ф. Х. Отахоновлар ҳам ҳамроҳ бўлишди.

А. Татаев корхонада бир неча йилдан бери экспедитор бўлиб ишлаб келган. Шахсий делосида шу йиллар ичида яхши ишлаганлиги учун фақат моддий ва маънавий рағбатлантирилганлиги қайд этилган. Ўз вазифасини яхши бажарганлиги учун бош экспедиторлик вазифасига ўтказилган. Унинг жазоланишига шундай бир ҳодиса сабаб бўлган экан.

Ўтган йил октябрь байрами арафасида Бекободда бир неча кун катта ярмарка ўтказиладиган бўлди. Уни завод нон ва булочкалар билан таъминлаши керак эди. 6 ноябрда обинон цехида смена экспедитори бўлиб ишлаётган Руxсат Жумаева А. Татаевни ярмаркадан чақиртирди. Унинг:

— Магазинлар нонни олишмаяпти, ўтмаётган эмиш,— деган гапи билан А. Татаев обинон ёпишга мўлжалланган тўрт қоп унни олдириб қолдирди.

Нонни ортиқча ишлаб чиқариб, исроф бўлишига йўл қўймаслик, савдо тармоқларидан тушган буюртмага қараб етарли миқдорда тайёрланишини таъминлаш бош экспедиторнинг вазифаси.

Директорнинг айтишича, ўша куни Татаев тўрт қоп унни ишлаб чиқаришдан олиб қолиб, нотўғри қилган. Бундан ташқари, у булка цехига берган топшириқ асосида ишлаб чиқарган нон ҳам камлик қилган. Бу цехнинг смена мастери Муҳаббат Раҳмонова: «Шу куни буюртмага икки ярим мингта нон етмади» деб рапорт берган. Иккала цехда ҳам директорнинг топшириғи билан қўшимча миқдорда нон ишлаб чиқарилган. Шу сабаб директор Татаевни уч ойга бош экспедиторлик вазифасидан четлаштирди. Бундай буйруқ бериш учун корхона касаба уюшмасининг розилигини ҳам олмади.

Лекин, минг афсуски, директор шу ўринда ҳақ эканлигини исботлаб бериши мумкин бўлган буюртма қоғозларини топиб бера олмадилар. Завод архивида бир йилгача сақланиши керак бўлган шундай ҳужжатлар бир ой ичида ташлаб юборилар экан.

— Обинон цехимиз аниқ буюртмасиз ишлайди,— деди А. Татаев коллектив аъзолари билан бўлган суҳбат вақтида.— Агар уни магазинлардан тушган буюртмалар асосида ишлатсак, завод ишлаб чиқариш планини бажаролмайди. Бундан ташқари шаҳар савдо тармоқлари билан завод ўртасидаги алоқалар яхши йўлга қўйилмаган. Бу кўплаб ортиқча ноннинг исроф бўлишига олиб келяпти. Мана исботи. У стол устида турган икки папка тўла қоғозларга ишора қилди. Улар савдо тармоқларида ўтмаган нонларнинг қайтарилганлиги, нон ишлаб чиқаришга берилган буюртманинг бекор қилинганлиги ҳақидаги юридик ҳужжат деб бўлмайдиган қоғозлар эди.

— Булар ҳеч қаерда рўйхатдан ўтказилмайди. Сизга бу ҳақда кўп бор айтганман,— деди директорга у.— Лекин қулоқ солмадингиз.

Албатта, бундай иш юритишда бу ўринда ким ҳақлигини исботлаб ҳам бўлмайди. Лекин нончи?

Завод бош бухгалтери С. И. Кимдан ойига қанча нон қайтиши ва улар қандай ҳужжатлаштирилишини сўрадим.

— Ойига ўрта ҳисобда 10—15 тонна нон қайтади,— деди у.— Лекин у ҳисобга олинмайди. Бунинг учун бизни ҳеч ким коййимайди. Чунки, қотган нон қайта ишланади.

Биз ҳаётдаги энг азиз нарсамизни нақадар қадрлилигини кўрсатмоқчи бўлсак, одатда нонга нисбат берамиз. Уни нондек азиз, деб баҳолаймиз. Бекобод нон заводида эса унинг қадрини унутишган кўринади. Ахир пойтахтдаги мана шу корхона билан деярли бир хил ишлаб чиқариш қувватига эга бўлган 1-нон заводида бу кўрсаткич 500 килограмм атрофида бўлади. Бекободликлар ҳам ана шундай даражага эришишлари мумкин эмасми?

Бу ўринда, албатта, яқин-яқинларда иқтисодий зарар билан ишлаб келган заводнинг хўжалик ҳисобига ўтгач, ўзини ўнглаб ола бошлаганини ҳам қайд этиб ўтиш керак. Бунинг учун цехларда ишларни ташкил этишда бир қанча ўзгаришлар қилинди. Натижада иш кўрсаткичлари бироз яхшиланди. Ишчи-хизматчиларнинг ойликлари бир қадар кўпайди. Бунда директорнинг озми-кўпми ҳиссаси бор, албатта.

Лекин бу ютуқлар директорга ишлаб чиқаришга оид барча муаммоларни шахсан ҳал қилиш ҳуқуқини бермаса керак. Минг афсуски, корхонада айнан шундай вазият юзага келган.

Коллектив аъзоларининг фикрича, директор корхонада кадрларни жой-жойига қўйишни ҳам фақат ўзи ҳал қилади. Бундан ташқари корхона кадрлар бўлимида маъмурият аъзоларидан бошқа хизматчилар қандай вазифани бажариши кераклиги ҳақида аниқ қўлланма йўқ. Янги ишга келганлар ўз вазифалари ҳақида эски ишчилардан тушунча олиб, ишлаб кетаверадилар. Бу ишчи-хизматчилар ўртасида кўп можаролар, ўзаро ишончсизлик юзага келишига олиб келяпти. Заводда таркиб топган нотинч муҳит туфайли бор-йўғи 176 киши меҳнат қиладиган корхонадан кейинги 1,5—2 йил ичида юқори ташкилотлар ва редакцияга кетма-кет шикоятлар тушди. Биз шикоят хатлари ортидан бориб, уч кун заводда бўлдик. Фақат учинчи кун деганда биринчи шикоят муаллифи Саломат Мавлонова билан кўришиш насиб этди. Суҳбатимиз ниҳоятда қисқа бўлди ва Саломатхоннинг: «Мен ҳозир ўз ўрнимда ишлаяпман. Ишдан вақтидан олдин кетганлигим учун жазоланганлигимни ўз бўйнимга оламан» деб ёзиб бериши билан тугади.

Аслидачи, цехда янги тариф ставкалари бўйича иш ҳақи олина бошлангач, қисқартирилган ишчи ўринлари ҳисобига ҳар бир ишчининг бажарадиган жараёнлари кўпайди. Лекин, маъмурият янгича иш тақсимоти ҳақидаги инструкцияни ишлаб чиқишга шошилгани йўқ. Бу обинон цехида анчагача майда-чуйда жанжалларга сабаб бўлиб юрди. Охири эса С. Мавлонованинг цех бошлиғи Аҳмедов билан жанжаллашувига ва маъмурият томонидан уч ойга кам ҳақ тўланадиган ишга ўтказилишига сабаб бўлди. Директор эса можароли масалаларни тушунтириш йўли билан ҳал қилиш ўрнига «гуноҳ қилган» ишчилар билан бўлган муносабатда ҳаддан ортиқ қўполлик қилган.

Заводда йўл қўйилган ана шундай камчиликлар туфайли кейинги бир ярим йил ичида Бекобод нон заводи билан СССР, ЎзССР Ғалла маҳсулотлари министрликлари ҳамда Бекобод шаҳар партия комитети ҳам шуғулланди. Лекин, коллективдаги муҳит ўзгарганича йўқ.

М. ҚОСИМОВА,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

РЕДАКЦИЯДАН: Ушбу мақола босиб чиқарилиши арафасида редакцияга Тошкент нон маҳсулотлари ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори Т. А. Шодимов имзоси билан хат келди. Унда А. Х. Татаевнинг аризасига кўра ўтказилган текшириш якунлари бўйича бирлашмага юборилган маълумот бошланғич партия ташкилотининг кенгайтирилган йиғилишида заводнинг меҳнат коллективи кенгаши ва касаба уюшмаси аъзолари ҳамда ариза муаллифи иштирокида муҳокама қилинганлиги қайд этилган. Завод фаоллари, дейилади унда, текшириш хулосаларини ўринли деб топдилар. Бирлашманинг буйруғи билан Бекобод нон заводи директорига ҳайфсан эълон қилинди. Завод директорининг А. Х. Татаевни маъмурий жавобгарликка тортиш тўғрисидаги буйруғи бекор қилинди.

Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий меросини ўрганиб

Ҳ. С. Сулаймонов номидаги Қўлёзмалар институти олимлари инқилоб куйчисининг Ўзбекистон совет ёзувчилари архивида сақланаётган бой архивини ўрганиб чиқиб, нашрга тайёрлашди. Ана шу хазинада Ҳамза Ҳакимзода Ниёзийнинг кўз қорачиғидай сақланаётган турли қайдларини ўқувчиларга ҳавола қиламиз. Бу қайдларда ўша оловли ва халқимиз ҳаётида сиёсий ва иқтисодий жиҳатдан мураккаб онларда Ҳамзанинг ватанпарвар, халқпарвар ва тараққийпарвар инсон сифатидаги қарашлари яққол кўзга ташланади.

АДИБНИНГ КУНДАЛИКЛАРИДАН

1915 йил 12 июнда, жума куни, соат 10 да тоқим бешга қадар Хўқанддаги Яъқубхўжа Яҳёхўжа эшон боғларида янги иттифоқ мажлиси (жамияти хайрия) бўлди. Ҳафтада бу мажлисда бир кишига навбатлик бўлиб, Ҳамза Ҳакимзодага 23-нўмер қоғози чиқди. Мазкур мажлис уч кишидан сўнг Аббосхўжа Калонхўжа ўғлининг ихтилофи сабабли мажлис давом этишдан тўхтади.

Мазкур аъзолари:

1. Яъқубхўжа Яҳёхўжа.
2. Ҳодихўжа Яъқубхўжа.
3. Абдусалом Олимжон ҳожи.
4. Мирзоҳид Оқилий.
5. Мирҳомид Оқилий.
6. Маҳмуджон Аҳмадхонуф.
7. Раҳимжон ҳожи.
8. Ашурали Зоҳирий.
9. Ҳожиюнус Оғалиқ.
10. Абдулваҳоб Ибодий.
11. Муаллим мулла Тошпўлод.
12. Маҳмуджон қори.
13. Аббосхўжа.

* * *

Тарихий ўзимнинг бошимдан кечдиги ҳолатлар жумласи.

1907 милодий 30 мартда чоршанба кун ҳўқандлик. Ҳайдарбек маҳаллалик Обиджон Маҳмудуфга олти ой муддатига юз сўмга мирзоликка муқим ўлдум. 1907 й. 20 апрелда манки, Ҳамза Яминуф мазкур ҳовлида самовар қўймоқ, ошхонани тозаламоқ, чилим солмоқни гарданимга олдим, деб қоғоз берганман.

1915 милодий 22 февраль якшанба кундин бошлаб гимнатс қила бошладим ҳамда 23-дан бошлаб тухим сариғини истеъмол қила бошладим.

1915 м. 12 мартда панжшанба кундин бошлаб, 10 қатрадан мушяк маргимуш арақи ича бошладим.

1915 м. 4 сентябрь панжшанба оқшоминдаги четверг поездда муҳтарам Холмуҳаммад Охундий билан Шаҳрихонга бордик.

1915 м. 12 июнда жумъа куни соат 10 дин 5 га қадар Хўқандда Яъқубхўжа эшон боғларида янги иттифоқ мажлиси (жамияти хайрия) бўлди. Ҳафтада бу мажлис бир кишига навбат ўлуб, Ҳамза Ҳакимзодага 23-нўмер қоғози чиқди, мазкур мажлисда тубанда исми бор кишилар бўлуб 3-мажлис ўткач, Аббосхўжа ўғлининг ихтилофи била мажлис давомдин тўхтади. Мазкур кишилар бўлардир, 1) Яъқуб...

Тарихий ҳаётий, 1333 ҳижрий 29-рабиул аввал, 1915 м. 2 февралда якшанба куни 6 соат тонгда жаноба, бир қиз ато қилди. Исмини қиблагоҳимиз тарафиндир Савдохон қўюлуб эди. 1915 м. 13 июнь шанба куни номози шомда вафот ўлуб, 14 числода якшанба кун дафн қилинди. Шайхон қабристонида, волидан маҳтарамаининг жануби шимолисида.

1912 м. 18 декабрда ўзумни тортдим, 3 пуд 33 қадоқ келдим.

1912 м. 28 декабрда олган кўзойнагим номери 36-дур.

1914 м. 19 июнь 9-шаъбон панжшанбадин бошлаб биринчи кун 4 қатра, иккинчи кундин бошлаб бир кун икки маҳалдин ича бошладим. Муддат бир ой.

1912 м. 29 декабрь шанба кун Зуҳро... ота-онасига кетди.

1912 м. 12 октябрь 1330 ҳижрий 16-зулқаъда душанба кун Зуҳрохоним...;

1328 ҳижрий 25—жумодиул охарда чоршанба кунидин бошлаб Когонда матбаада 75 сўм ойлик узасидин 15 кун туриб, сўнгра Самарқанд келуб, сўнгра Тошкент келдим.

1918 йил 5 апрелда эътиборан (шанба кун) Низомиддин уюсиндаги адмистрисда ўқув бошладим, бердим 29 сўм, сабоқи 3 сўмдан. Шоҳ Исматуллоҳ уюсиндаги адмистрисда ўқий бошладим. 10 апрель чоршанбадан, сабоқ 3 сўмдан, 12 сўм бердим.

Учительница Марямхонимда русча ўқий бошладим. Ойиға йигирма сўм. 10-чоршанбадан — жумъа, якшанба дарс йўқ. Ойлик 25 сўм, 20 сўм бердим.

* * *

1925 йил 14 майда Қубодвол ижроқўми ҳузуриндағи маҳкама ва Сойбўйи ижроқўми ҳам волижроқўми ҳам хотунлар шўъба раиси ҳам волижроқўм аъзолари ҳузуринда Сойбўйи қишлоғидан бўлғон Баҳринисо (отаси номаълум) ҳамда гавалтошлик Нуриддин мулла Бозор ўғлининг ҳақида, қиз тарафиндан берилган рапўрт, қайсики суддан норозилиғи хусусида олинган материаллар кўфияси:

Қиз томон, ота-онаси йўқ, ёши 15, «7 ёшимда онам... Ўшдан олиб келиб, Сойбўйида Маллабой Содиқ ота ўғлиға топшурғон». Тўй 13 1/2 ёшида... Ўртада турувчи Маллабой ўғли мулла Ориф 3/250 ҳозирги пул билан олғон. Қиздан розилиқ олунмай, мажбурий берилган. 1 ёлғуз оқча бадалиға сотилган. Ажралувининг мода сабаби муҳаббатсизлиқ.

Хотуннинг 11 ойлиқ ҳуқуқин, яъни нафақасин эрдан олуб берув ёлғиз статьяли эмас, балки хотунларни ҳуқуқин ҳимоя йўли билан аъзолар қадар қилган.

Қизни ашёсин кўрганлар бўлса-да, гувоҳлар бўлса-да, қизни эр уйидан қочиб, ашёсиз-ашёлик борган кунин кўрган киши йўқ.

Икки тарафнинг аҳволи учун маҳалладан маълумот айтувчилар йўқ. Статья нўмери 66, 74, 75, 77... суд куни 25 йил 10 май. Нафақа 1 сўм 52 тийин. 11 ойга 16,50 тийин. Ашё 64 сўм.

* * *

1. Организовать труппу — махсус Фарғонада қизил аскар ва халқ учун.

2. Клуб ва саҳна — болалар учун.

3. «Янги Шарқ» газетасининг саҳифасин ортдирув ҳамда лойиқ муҳаррирни қандай ўрундан бўлмасин олуб идораға қўюв ҳамда ғазетани давомлатув.

4. Мумкин бўлса Хўқанддаги ўлган семинарияни тирилтирув ва эски муаллимларин борғон ерлариндан олдирув ва давом қилдирув, бунга мумкин бўлмаса, келаси ёз учун курс очдирув.

5. Шўролар ҳукуматина қўшилғон ва ўғри номин тутғон қишлоқ аҳолиларина агитатурлар чиқартув; курс ва мактаблар, қонсерт, митинг, адабиёт кечалари ясов.

* * *

8
19—27 · Аввал қишлоқда
3
Йўлдошбой Узоқбоев ҳовлисида очилган 8 март байрами қутлови ўтуришмаси бўлуб ҳайъат риёсатиға сайланганлар:

1) Узоқбоев, 2) Умарова, 3) Собирова, 4) Музаффарова, 5) Марасулов, 6) Абдуллаев.

Фахрий аъзолар: Конеф, Камаровская.

Табрик учун: 1) Марасулов, 2) Мирза Абдуллаев, 3) Музаффарова, 4) Сафаев.

8 март ҳақинда — Ҳамза.

Тарбия ҳақинда — Музаффарова.

Фирқа ҳақинда — Марасулов.

Кўшчи ҳақинда — Мирза Абдуллаев.

Маориф ҳақинда — Маҳмудова.

Сиёсий кружоклар ҳақинда — Комилжон.

Хотинлар ким? Инқилоб... Олдимиздаги вазифалар.

* * *

1. Қишлоқда ўсиш кучи, вақтида.

2. Қишлоқда бармоқбозлик ҳам ҳайъат ўзгартиш усулларини эҳтиётлаш.

3. Ҳақсизларни қуролсизлантириш.

4. Жамоа ялпи мажлисларида қўшни жамоат маърузаларини эшитиш, оилавий кружок ҳам.

5. Дўқтурлар масаласида қизларни шаҳодатномаларин кўришга чиқариш.

6. Кофиратса алоқаларини ўзбеклаштириш.

7. Қизил яйловга намуналик ясти (ясли) чиқариш.

8. Муаллимларга жамоат актифларидан оилалик бирор кишини фарчинлаб ёзги таълим-тарбия курсини Олтиариқда очиш.

9. Қизил яйловни музейга тасдиқ қилиш. Водилга қизил чойхона бериш.

* * *

1. Қишлоқ муаллимлари ёниға маҳаллий жадидлардан фарчинлаб, ёзлик район курслари очмоқ.

2. Жамоалардаги бадраклашган жамоа актифларига ҳужум қилувчиларни шу бошдан таъкидламоқ.

3. Қишлоқда халқ саводсизлиғидан фойдаланувчи унсурлар сиёсатларига зарба бериш учун бармоқ босдириш усулига кескин чора кўрмоқ.

4. Дўқтурлар масаласида никоҳдан илгари бўладурган шаҳодатномалар учун бошдан ҳозирлик кўрмоқ.

5. Кофиратсаларда юрадурган алоқаларни ўзбекча юргузмоқ.

6. Олтиариқдаги ястини (яслини) ёзлик Шоҳимардон курортига намуна учун чиқармоқ.

* * *

Дўстлик даъво этувчиларнинг дўстлигин билувим керак. Ўша сени қувувчилар ғаразлик дўст. Қидирувчилар ғаразсиз дўст, ғаразсиз дўст қуёшга ўхшаб ёқтиси ва иссиси билан йироқдан фойда берар. Сен ер шаклида ойни айлануб туралarсан. Ғаразлик дўстинг бўлса, ойга ўхшаб сени айлануб турар. Оқшомингга ёқти берган даъвосин қилур, ҳолбуки ўзини сендан қорароқ юзин қуёшдан (нур) олуб ёрутар. Шу тажрибам билан, шуни билдимки, ғаразлик дўстдан беғараз душман яхшироқ.

Иккинчи турини айтай: бугун сенга қўл боғлаб турувчилар 14-йилда уйингни деволига бир чангал лой олиб бердими?.. Кечагина мени қўшчидан қуволов ҳисобин қўруб ўтурган Фарғонадоги...лар бугун ёнингда юруб, Қизил Ўзбекистон оқсоқоли Охунбобоев демоққа уялмади!

Нашрга тайёрловчи:
Саидбек ҲАСАНОВ.

● **СУРАТЛАРДА: пойтахтимиздаги Адабиёт музейининг Ҳамза ҳаёти ва ижодига бағишланган бўлимида, инқилоб куйчисининг китобларидан намуналар.**

Ҳ. МИРЗАКАРИМОВ ва С. МАҲКАМОВ суратлари.

ИХЛОС

● Шифокор номини улуғлаб

...Қабул қилиш жойидан учинчи қаватда ўрнашган проктология бўлимига қўнғироқ қилишди. Хайрият, тажрибали жарроҳ Абдулҳамид Абдулаҳадовнинг ўзи бугун навбатчи экан. У тезда қабул қилиш бўлимига тушди, «Тез ёрдам»да тунда келтирилган беморнинг ниҳоятда изтироб исканжасида қолганлигини унинг кўзига бир боқиш биланоқ пайқади. У яхши билади: бундай пайтларда бир оғиз ширин сўз, бир илиқ муомала, бемор ишончини қозонишга қодир бўлган буюк кучдир. Ёҳуд, аксинча, ноўрин айтилган бир оғиз сўз, озгина совуққон муносабат, эҳтиётсизлик ва эътиборсизлик, аҳвол қанчалар оғир бўлмасин, бемор назаридан қочиб қутилмайди.

...Шундай қилиб, «Тез ёрдам»да келтирилган беморнинг илтижоли кўзлари шифокорнинг меҳрли кўзлари билан тўқнаш келди. Дўхтир нигоҳидаги далда ва ишонч бемор кўнглидаги ғулғула ва нотинчликни нари сурди. Бемор ўзининг бутун инонихтиёрини ана шу ишончли инсон измига топширди. Энди у ўзининг саломатлиги учун хотиржам бўлса бўлади...

Тошкент шаҳридаги 2-шифохона шифокори Абдулҳамид Абдулаҳадов қўлидан даво топиб кетган кишилар билан суҳбатлашсангиз, уларнинг самимий қалб сўзларига қулоқ тутсангиз, улар ўз нажоткорларининг муомаласи-ю муносабатларидан қанчалар миннатдор эканлигининг гувоҳи бўласиз.

— Мен мазкур шифохонага касаллигим туфайли онда-сонда келиб тураман,— деб ҳикоя қилади тарихчи олим Ҳабибулла Зайниддинов.— Шундай ташрифларимдан бирида Абдулҳамид Абдулаҳадов билан танишиб қолдим. Унинг самимияти, меҳрибончилиги, беморлар билан ака-укалардай яқин муносабати туфайли мен унга нисбатан ишонч ҳосил қилдим ва умид билан қарай бошладим. Бора-бора ўртамизда пайдо бўлган ўзаро ҳурмат ва ишонч қадрдонликка, дўстликка айланди. Мен бундай муносабатни ниҳоят даражада эъзозлайман.

Абдулҳамид Абдулаҳадов қўлида даволанаётган Ҳуршида исмли қиз эса шундай дейди:

— Поликлиникамиз шифокорлари даволанишим учун менга шу ёққа йўлланма берганларида жуда қўрқдим. Лекин Абдулҳамид аканинг ўзларини осойишта тутишлари, жилмайиб туришлари, самимий муомалалари ҳадиксираш туйғуларимни нари сурди. Мени ва менга ўхшашларни худди ўз қизларидай кўриб, дилимизга далда беришлари батамом шифо топиб кетишимизга умид туғдирди. Мен у кишининг қўлидан даволаниб чиқиб кетган бўлсам-да, касаллик асорат қолдирмаслиги учун маслаҳат олгани келиб тураман. Қани энди ҳамма шифокорлар ҳам шундай бўлишса.

Абдулҳамид табиатан енгил-елпи ҳаёт йўлига учмайдиган, тиришқоқ ва изланувчан, мақсад сари собитқадамлик билан интиладиган йигитлардан эди. Шунинг учун ҳам у жарроҳлик касбини танлаб, Тошкент Давлат медицина институтига дастлаб топширган имтиҳонларида етарли баҳо йиғиндисини жамғаролмай қолганда ҳам умидсизликка тушмади, бошқа факультетда ўқишдан бош тортди, қийинчиликларга қарамасдан. Қозоғистоннинг Чимкентидан — туғилиб ўсган юртидан йироқда мусофирчиликда юриб, келгуси имтиҳонларга қатъият билан тайёргарлик кўрди. Тўрт ўғил, икки қизни ўстирган оиласига оғирчилиги тушмаслиги учун таъминлаш мақсадида вагонлардан юклар туширди, турли хил юмушлар қилди. Келгуси йили эса, аъло баҳолар билан институтнинг даволаш факультетига киришга муваффақ бўлди. Мана, йигирма йилдирки, у ўзининг севимли касби — жарроҳлик бўйича одамларнинг дардига шифо топмоқда. Беш йил давомида —1979—1983 йиллар мобайнида жарроҳлик бўйича Тошкент вилояти бош мутахассиси лавозимида ишлади. Охунбобоев номидаги 1-республика медицина билим юртида талабаларга сабоқ берди. Ҳозирги пайтда эса у Тошкентдаги 2-клиник шифохонанинг ичак хирургиясига оид практология бўлимида етакчи мутахассисдир. Тошкентдаги хирургия марказининг директори Восит Воҳидов, 2-клиник шифохона бош шифокори Мастура Зокирова каби ҳурматли мутахассисларни Абдулҳамид Абдулаҳадов ўзининг устозлари деб билади.

Яна бир нарса: Абдулҳамид ишдан бўш вақтларида унга табиатан берилган иқтидор — куй-қўшиқ машқи билан ҳам шуғулланиб туради. Агар эътибор берган бўлсангиз, у ҳаваскор хонандалар сафида республика радиоси орқали ҳам бир неча бор иштирок этди ва мухлислар эътиборини қозонди. Айниқса, классик куй-қўшиқларимизни у севиб ва ихлос билан айтади. Дўстлар даврасн уни ҳамиша мароқ билан тинглайдилар.

Энг яқин ҳамкасблар ва дўстлар даврага йиғилганларида эса у ўзининг кўпчиликдан пинҳон тутадиган жиҳатини, яъни шоирлигини ҳам аён этади.

Дарҳақиқат, муқаддас, эзгу, олийжаноб нарсалар ҳамиша ҳам ялт этиб кўзга ташланавермайди, кўп ҳолларда ортиқ даражада камол топган камтаринлик қалбнинг жилвакор ва нурли жиҳатларини очиқ ошкор этишга монелик қилади. Шундай бўлса ҳам биз Абдулҳамид Абдулаҳадовнинг ижодкорлигини аён этувчи баъзи шеърларини эътиборингизга ҳавола этамиз:

Эзгулик тимсоли мен учун — иқбол,
Ёримнинг висоли мен учун — иқбол,
Ҳаётнинг озори мен учун — иқбол,
Чунки, озор чекмасдан, қайда у — Иқбол?

* * *

Гўзаллик тимсоли қалам қошдадур,
Қаттиқлик, билгилки, ҳарсанг тошдадур,
Мўйсафид бўлдим деб, ўзни унутма
Ахир, ақл ёшда эмас, бошдадур.

* * *

Танангда бир иллат пайдо бўлган кез
Иложин топмоққа ҳаракат қил тез,
Ҳам оқил-у, ҳамда тадбиркор бўлсанг,
Барча амаллар учун асосдир парҳез.

* * *

Кимнинг агар бўлса ақлли боши
Бахт — унинг ҳамиша эрур йўлдоши,
Нодоннинг вақтинча юрса ҳам иши,
Оқибат ортадир ғам ва ташвиши.

* * *

Яшаган диёринг чаман-боғ бўлса
Қилган меҳнатингдан кўнглинг чоғ бўлса,
Чинакам саодат шу эмасмикан,
Умрингнинг борича танинг соғ бўлса.

* * *

Ҳаётга назар сол, унда ташвиш-ғам,
Халқ учун куймас ким, доим боши хам,
Ҳалоллик, тўғрилик йўлин тут мудом,
Ҳақиқат ўзгармас минг йил ўтса ҳам.

* * *

Жонзодлар шоҳисан, эй улуғ Инсон
Буюк иродангга бўлсанг ҳукмрон,
Бир лаҳза нафсингга бўлдингми қурбон,
Ғарқ этар ҳалокат, мисоли тўъфон.

* * *

Агар қалбингда бўлса яхшилик бисёр,
Битта қўймай вақтида ишлатгил минг бор.
У дунёга бунинг нима дахли бор?
Бу дунё бойлиги бу ерда даркор!

Одамлар ишончи ва ҳурматини тобора чуқурроқ қозониб бораётган шифокор, қолаверса ҳаваскор шоир ва хонанда Абдулҳамид Абдулаҳадовга ижодий ютуқлар ва куч-қувват тилаб қоламиз.

Баҳодир АМИНОВ,
журналист.

● *Бу—қизиқ*

АВТОМОБИЛЬ ҲАРАКАТИНИ КОМПЬЮТЕР БОШҚАРАДИ

Ҳиндистонда ҳазиллашиб «шайтонлар ўйини» ёки «буқалар жанги» деб аталадиган бетартиб автотранспорт ҳаракати афтидан тез орада анча яхшиланадиганга ўхшайди. Ҳар қалай, яқин икки йил ичида йўл ҳаракатини компьютерлаштирилган тарзда бошқариш системасининг ишга туширилишидан умид қилаётган Деҳли ҳайдовчилари бунга ишонишаяпти.

Йўл полицияси комиссари К. К. Паулнинг айтишича, компьютер шаҳарнинг энг гавжум марказий қисми бўлган Коннот Плейс районидаги барча светофорлар ишини мутаносиблаштиради. Унинг вазифаси муайян тезликда ҳаракат қилаётган транспорт учун йўл очиб бериш бўлади. Бунинг учун у автотранспорт оқимининг сийрак ёки гавжумлиги, тезлиги хусусида муттасил маълумот олиб туриши керак бўлади. Компьютер бундай маълумотни шу райoннинг асосий магистралларига ўрнатилган махсус қурилмалардан «ўқиб олади».

Система Ҳиндистон ҳукумати учун анча қимматга тушади — унинг баҳоси тахминан 85 миллион рупия атрофида бўлади. Тўғри, бунга системада ишлайдиган ходимларни тайёрлаш ва унга техник хизмат кўрсатишга кетадиган харажатлар ҳам киритилган. Бироқ, «Ҳиндустан таймс» газетасининг таъкидлашича, йўл ҳаракатини бошқаришнинг компьютерлаштирилган системасини жорий этиш шаҳарга жуда катта фойда келтиради. Масалан, пойтахт кўчаларида «тиқин»лар вужудга келмайди, транспорт тўлиб кетган кўчаларда соатлаб туриб қолувчи автомобиллардан фойдаланиш арзонлашади, шунингдек ҳавонинг ифлосланиши камаяди.

ТАСС

● *Долзарб мавзуда суҳбат*

ЯНА «ОҚ ПАШША» ҲАҚИДА

Кўклам келиши биланоқ далаларда янги ҳосил тараддуди авж олиб кетди. Сабзавоткорларнинг айни кунлардаги ишлари ғоятда қизғин. Улар аҳолига эртаги ва сифатли маҳсулот етказиб бериш учун ҳамма имкониятларни ишга солмоқдалар. Лекин мақсадга эришиш осон эмас, албатта. Астойдил меҳнат қилиш, агротехникага оид тадбирларни вақтида ва сифатли амалга ошириш талаб этилади. Ҳашаротга, айниқса, «оқ пашша»га қарши кураш мутахассислар зиммасига катта масъулият юклайди. Тўғри, бу кушандага қарши курашда ҳар йили зарур чора-тадбирлар кўрилади, фойдали тавсия-маслаҳатлар берилади. Лекин барибир кутилган натижага эришилмаётганлиги сир эмас. «Оқ пашша» ҳамон экинларга, айниқса, иссиқхоналардаги сабзавот экинларига жиддий зиён етказмоқда. Мухбиримиз Ўрта Осиё ўсимликларни ҳимоя қилиш институтининг директори, ВАСХНИЛнинг мухбир аъзоси Султон Нурматович АЛИМУҲАМЕДОВ билан шу ҳақда мусоҳаба қилди.

— «Оқ пашша»дан кўрилаётган зарар ҳақида қисқача сўзлаб берсангиз?

— Ҳақиқатан ҳам кейинги йилларда бу ҳашарот иттифоқимизнинг деярли ҳамма жойларида, шу жумладан, жумҳуриятимизда ҳам энг хавфли зараркунанда бўлиб қолди. «Оқ пашша» қовун-тарвуз, сабзавот, картошка экинларигагина эмас, ҳатто ғўзага ҳам жиддий зиён етказмоқда. Бу кушанда 200 хилдан ортиқ бегона ва маданий ўсимликлар билан озиқланади, ҳосилнинг 27—30 фоизини ва ундан кўпроғини ҳам еб битиради.

— Бу ҳашаротнинг бизнинг шароитимизда бунчалик тез кўпайиб кетишига сабаб нима?

— Институтимиз олимлари олиб борган илмий ишлар ва кузатишлардан қуйидагилар маълум бўлди.

Биринчидан, кейинги йилларда иссиқхоналар кўпайиб кетди. Чунки «оқ пашша» асосан очиқ далаларга шу иссиқхоналардан тарқайди. Иккинчидан, биздаги иқлим шароити бу ҳашаротнинг тез ривожланиб кўпайиши ва маълум бир қисмининг қишлаб қолиши учун қулайдир. Учинчидан, оқ пашша бир йил давомида иссиқхоналарда 10—12, очиқ далада эса 8—10 мартагача авлод беради.

Тўртинчидан, «оқ пашша» шундай ҳашарот турига кирадики, уни одатдаги заҳарли химикатлар билан бир бор дорилашда йўқотиб бўлмайди. Ҳозирча олимлар тавсия қиладиган дорилар асосан катта ёшдаги, яъни учиб юрувчи ва тухумдан чиққан ҳашаротнинг ёш личинкаларини йўқотади, холос. Лекин уч ёшдагиси ва ғумбагининг устидаги мумсимон пўстлоғи уни заҳарланишдан сақлайди. Шунинг учун ҳам химикатлар билан ҳар беш-олти кунда қайта ишлов бериш керак. Акс ҳолда омон қолган ғумбагидан «оқ пашша»нинг катта ёшдагиси учиб чиқиб, яна тухум қўйишни давом эттиради. Бундан ташқари, бир турдаги заҳарлар қайта-қайта ишлатилавергач, «оқ пашша» бундай заҳарли препаратларга нисбатан ўзида кўникма ҳосил қилади, чидамлилиги ортади. Дорининг таъсир кучи йўқолади. Шунинг учун бир марта ишлатилган фосфорли химикатларни иккинчи группага кирувчи препаратлар билан алмаштириб ишлатиш яхши натижа беради.

«Оқ пашша»га қарши курашда иложи борича турли хил усуллардан фойдаланиш керак. Улардан бири профилактик тадбир ҳисобланади. Бунда ўсимликларнинг қолдиқлари ташқарига чиқариб кўмиб ёки куйдириб ташланади. Теплицалардан иложи борича «оқ пашша»нинг очиқ далаларга учиб ўтишига йўл қўймаслик ҳам ғоят муҳимдир. Бунинг учун охирги ҳосил йиғиштириб олингач, дарҳол олтингугурт билан иссиқхона фумигация қилинади. Ўсимлик қолдиқлари олиб чиқилгач, бу тадбир яна бир марта қайтарилади.

«Оқ пашша»нинг тез кўпайиб кетиши, олдини олиш учун иссиқхона атрофини бегона ўтлардан муттасил тозалаб бориш ёки атрофга оқ қанот кам зарарлайдиган пиёз, чеснок, сабзи, лавлаги, маккажўхори ва бошоқли экинларни экиш мақсадга мувофиқдир.

Оқ қанот кўпроқ заҳарлайдиган помидор, бақлажон, қовоқ, бодринг каби экинларни иложи борича иссиқхонадан икки-уч километр узоқ жойларга экишни тавсия этамиз.

— Атроф муҳитга зарарсиз биологик усул ҳақида нима дея оласиз?

— Институтимиз ходимлари «оқ пашша»га қарши биологик курашнинг усулларини ҳам ишлаб чиқишган бўлиб бу — истиқболли кушанда — маҳаллий энкарзия текинхўридир. Бу кушанда иссиқхона шароитида ҳам, очиқ дала шароитида ҳақ «оқ пашша»нинг личинкаларига тухум қўяди ва қишловдан чиқиши мумкин. Демак, у «оқ пашша»га қарши курашда келажакда асосий ўринни эгаллайди. Бу кушанданинг яна бир фойдали хусусияти шундаки, у бизнинг шароитимизга мослашган. Масалан, 15—35 даражагача бўлган ҳароратда ҳам ривожланаверади. Ҳатто кундуз кунларидаги 45—50 даража иссиққа ҳам бардош беради. Энкарзия табиатда қўғирчоқ ҳолатида октябрь ойининг охиридан мартгача қишлайди.

— «Оқ пашша»нинг бу кушандаси вилоятимизнинг қайси хўжаликларида синаб кўрилди ва натижаси қандай бўлди?

— Бу фойдали ҳашарот Оржоникидзе ноҳиясидаги «Коммунист», «Октябрь», «Маданият» колхозларида синовдан ўтказилди. Тажрибага асосан унинг самарадорлиги 90 фоизга етди. Лекин бундай даражага эришишнинг маълум шарт-шароити, қоида-тартиблари бор, албатта. «Оқ пашша» иссиқхона ёки очиқ даладаги экинларга энди туша бошлаган пайтда 1:5 нисбатида ишлатилсагина яхши натижа беради.

— Афсуски, кўп жойларда бунга амал қилинмайди-да. Шундай эмасми?

— Тўғри айтасиз, бу — хўжалик раҳбарлари, энг биринчи навбатда мутахассисларнинг лоқайдлиги, қунт ва ҳафсала билан иш олиб бормаслиги, эҳтимол айрим ҳолларда малакасизликлари оқибатидир. Қандай бўлади денг: «оқ пашша» обдон кўпайиб ҳаммаёқни босиб кетгандан сўнг кушанданн қўйишади. Албатта, бундай ҳолатда энкарзиянинг кучи етмай қолади. Бу табиий ҳол. Айбни эса ўзларидан қидирмасдан олимларга тўнкашади. Меҳнатимиз зое кетяпти, фойдаси тегмаяпти, дейишади. Қўл кучига зўр беришга мажбур бўладилар. Кушанда ҳашаротлардан фойдаланиш бундай эътиборсизликка чек қўйиш керак. Қунт ва ихлос билан астойдил ҳаракат қилиш зарур. Чунки энкарзияни ҳар бир хўжалик ўзи кўпайтириши мумкин. Бу масалага бағишланиб, институтимиз қошида бир неча бор семинарлар ўтказдик. Ана шундай семинарлардан ва суҳбатлардан янада кўпроқ самарага эришиш учун биз ҳам масъулмиз, албатта. Амалий машғулотларни кўпроқ хўжаликларнинг ўзида ўтказишимиз керак бўлади. Бундан ташқари, биз ишлаб чиққан тавсияларнинг ҳаётга жорий қилинишида, амалга ошишида ноҳия, вилоят мутахассисларимиз амалий ёрдами зарур.

Ҳозирги вақтда институтимиз қошидаги иссиқхонада энкарзия ҳашароти кўпайтирилмоқда. Уни хўжаликларга тарқатишга тайёргарлик кўрилмоқда. Вақтида олиш, бу ҳашаротнинг, албатта, фойда беришига сидқидилдан ишонган ҳолда ҳаракат қилиш, уларни ҳар бир хўжаликнинг ўзида кўпайтириш талаб этилади.

Тажриба шуни кўрсатадики, энкарзия ҳашароти сариқ рангли елим билан қўшиб ишлатилганда яхши натижага эришилмоқда. Бунинг ҳисобига заҳарли химикатлардан фойдаланиш анча камайди. Энкарзия ҳашаротини кенг майдонларда ишлатиш ва унинг самарадорлигини ошириш мақсадида қоғозларга сариқ елимни ёпиштириб, эгатларнинг ҳар-ҳар ерига илиб қўйиш мақсадга мувофиқдир. Бундай елимга катта ёшдаги «оқ пашша»лар дув учиб келиб ёпишади. Бу усул яхши фойда келтиради.

«Оқ пашша»га қарши кураш фақат колхоз ва совхозларнинг иссиқхоналарида ҳам, очиқ далада ҳам, якка хўжаликларнинг томорқаларида ҳам бир вақтда олиб борилиши керак. Ана шундагина кутилган натижага эришилади. Кўплаб миқдорда сабзавот ва қовун-тарвуз экиш, юқори ҳосил олиш учун шароит яратилади.

«Оқ пашша»га қарши курашда бундан ташқари фосфорли органик химикатлардан — актелик, карбофос, перитроил химикатларидан рипкорд, ровикурт, симбуш ва бошқалардан ишнинг кўзини билиб, белгиланган нормада — маромида ва вақтида фойдаланишни мақсадга мувофиқ ва фойдали деб биламиз.

Суҳбатни Н. РИХСИЕВ олиб борди.

ПИШИҚ, ЕНГИЛ, ЧИДАМЛИ

Сўнгги пайтда айрим соҳаларда фойдаланиладиган материалларнинг кўпчилиги ишни тез ҳал қилишда муҳим роль ўйнаса-да, кейинчалик келтирадиган зарари ундан ўн чандон қимматга тушиши аён бўлиб қолди. Шунинг учун янги материаллар яратиш, камчиликлар ўрнини тўлдириш эҳтиёжи юзага келди.

Янги конструкция материалларининг Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмаси орқали кенг тарғиб қилиниши айнан шу муаммоларни ҳал қилишга муносиб ҳисса бўлиб қўшилмоқда.

Кўргазма бераётган маълумотларга кўра композицион материаллардан фойдаланишни жорий этиш конструкциялар ишончлилигини 10—25 фоизга оширади, машина ва аппаратлар вазнини 5—15 фоизга камайтиради, узелларнинг ресурс ишларини 3—10 мартага кўтаради.

Сопол буюмларни кенг қўллаш эксплуатация чиқимларини 20—25 фоизга камайтириш, буюмлар вазнини 20—80 фоиз қисқартириш имконини беради.

Базальт-тола материаллари асбест ёғочи ўрнини босади. Базальтопластиканинг 1 килограмм металл арматураси 9 килограмм пўлат арматурани иқтисод қилади.

Албатта фақат рақамлар билан ҳар бир нарсанинг туб моҳиятини очиб бериш қийин. Бу мавзуни батафсил ўрганишни истаганлар Ўзбекистон ССР халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасида намойиш этилаётган материаллар билан яқиндан танишишлари мумкин.

Д. ҚАЮМОВ.

ИЖОДИЙ НИҲОЛЛАР ИЛДИЗ ОТМОҚДА

● Тошкент. Фарзандларимиз ким бўлиб вояга етадилар! Бу савол йиллар давомида катталарни ташвишлантириб келади. «Коммунальник» клуби ходимлари ҳам бу масалага бефарқ эмаслар. Болалар бу ерда ўзларига ёққан ҳар қандай қизиқарли машғулот билан шуғуллана оладилар. Улар тасвирий санъат асосларидан сабоқ олишлари, ҳорижий тилларни ўрганишлари, актёрлик қобилиятларини намойиш этишлари ёки қўшиқ ва куй ижро этишни машқ қилишлари — хуллас, чинакам ижодиётига ошно бўлишлари мумкин.

Ушбу ижодий ниҳоллар албатта, илдиз отиши, болалар дунёқараши, қизиқишлари доирасини кенгайтириб, уларга қобилиятларини ҳар томонлама мукаммал намоён эта олиш имконини бериши табиий.

Суратда: «Ниҳоллар» театр-студияси аъзолари актёрлик маҳоратидан сабоқ олмоқдалар.

А. БОНДАРЕНКО сурати.
(ЎзТАГ).

● *Бугун «Ўзбекфильм»да*

«БИР МАВСУМЛИ ДАҲО»

Сўнгги пайтларда «Ўзбекфильм» ижодкорлари сафи ёш, изланувчан режиссёрлар ҳисобига кенгайиб бормоқда. Фирдавс Зайнутдинов, Фарид Давлетшин, Санжар Бобоев, Алишер Ҳамдамов, Олим Эргашев, Рашид Маликов, Жаҳонгир Файзиев, Исамат Эргашев, Темурмалик Юнусов, Ҳотам Файзиев, Алиасқар Фатхуллин, Юрий Собитов, Юсуф Азимов, Нозим Тўлахўжаевлар шулар жумласидандир. Бу ёшларнинг ҳар бири ўз овози ва услубига эга. Улар жамиятимиз учун долзарб бўлган мавзуларда картиналар яратиб, жумҳуриятимиз кино санъати равнақига муносиб ҳисса қўшишга интилмоқдалар.

Ана шундай бошловчи режиссёрлардан бири Собир Назармуҳамедов ҳам ўзининг дастлабки «Бўрилар» фильми билан кино мухлислари эътиборини қозонганди. Бу картина ҳаётий ҳақиқатни рўй-рост акс эттирганлиги, унда кўтарилган мавзунинг долзарблиги билан ажралиб туради.

Шу кунларда эса бу умидли режиссёрнинг яна бир янги фильми — «Бир мавсумлик даҳо» картинаси экранларга чиқиш арафасида. Асосан болалар тарбияси муаммоларига, уларни чин инсон бўлиб етишиши учун катталарнинг нечоғли сабр-тоқатли, масъулиятли бўлиши лозимлиги мавзусига бағишланган бу тўлаauthor metrajли бадиий фильм сценарийсини Валерий Гусев ёзган. Уни оператор Нажим Ғуломов тасвирга туширган.

З. РАСУЛОВА.

● *Билиб қўйган яхши*

ТАМАКИДАГИ МАЪДАНЛАР

ЧЕКУВЧИЛАР ДИҚҚАТИГА

ТАМАКИНИНГ кўкиш тутуни ҳавога тез сингиб кетганлиги учун, атмосферани ифлослантирувчи бошқа турли манбалар олдида арзимасдек туюлади. Аслида эса у эътиборга моликдир. Чунки, тамакида кадмий, қўрғошин, мис, рух, марганец каби оғир металлар мавжудлиги аниқланган.

У, айниқса, кадмийга бой. Америка, Япония ва Ғарбий Германия мутахассисларининг фикрига кўра, бир граммча тамаки бўлган бир дона сигаретада 2,5 микрограммгача кадмий бор. «Чекувчи машиналар»даги тадқиқотларнинг кўрсатишича, бу миқдорнинг ўн фоизини чекувчилар ичига ютишса 0,5 микрограмми тутун орқали атмосферага тарқалади, қолгани эса кулга қўшилар экан.

Ҳар куни бир қути сигарета чекувчи кашанда организмида 2—4 микрограммдан йиғилиб борувчи кадмий қон босими ошишига, буйракни ишдан чиқаришга, суякларни мўрт бўлишига олиб келади.

Тамакидаги бошқа турли металлар миқдори ҳам ҳар хилдир. Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг статистика маълумотларига кўра, дунё бўйича 6 миллион тонна атрофида тамаки ишлаб чиқарилмоқда. Шунга кўра «дунёдаги барча сигареталарнинг» чекилиши туфайли атроф муҳитга ўрта ҳисобда йилига 10,5 тонна кадмий, 14,8 тонна қўрғошин, 48,4 тонна мис, 203,5 тонна рух ва 966,1 тонна марганец «учиб» кетар экан.

Тадқиқотчи И. Гушенко келтирган маълумотларга кўра, сўнгги юз йил мобайнида Ер шарида отиладиган вулқонлар сони ҳар йили еттитадан 38 тагача ўзгариб туради. Уларнинг ҳар бири «тинч йиллари» атмосферага ўртача 5,3 тонна, активлиги юқори бўлган йиллари эса 7—8 тоннадан кадмий отган. Демак, Ердаги барча тамаки ҳосилининг чекилишидан атроф муҳитга таралган 10,5 тонна кадмий бир-иккита ўртача катталикда отилган вулқоннинг кучига тенгдир. Бошқа металлар кўрсаткичи қиёси ҳам шунга ўхшаш. Бу эса, чекишни ташлаш атроф-муҳитни булғовчи бир-иккита вулқондан воз кечиш демакдир. Таркибида яна никотин, углеводлар, оқсил, эфир мойлари, органик кислоталар, алкалоид каби моддалар бўлган тамакининг кенг тарқалаётганидан жаҳон олимларининг ташвишга тушаётганлиги боиси ҳам шундандир. Чунки миллионлаб чекувчилар ўпка, юрак ва нафас йўллари билан боғлиқ оғир касалликларга мубтало бўлишмоқда. Ҳозирга келиб бу бемаъни одатдан ҳар йили юз мингдан зиёд киши бевақт вафот этмоқда. Шунинг учун ҳам чекишни вабодан баттар дейишмоқда.

Умрни қисқартирувчи қутичадаги бу кулранг «иблис»дан халос бўлган иродали киши атроф-муҳитни тозалашга ўз ҳиссасини қўшган ва соғлом бўлиб иш жойларида юртимизга кўпроқ фойда келтирган бўлур эди. Бу, айниқса, экологик жиҳатдан ночор жумҳуриятимиз учун долзарб масалалардан биридир.

И. ОТАЖОНОВ,
СССР география жамиятининг ҳақиқий аъзоси.

ЯХШИ НОМ—ЧИРОЙ

● *Шахсий фикр*

АЗИМ Тошкентни гўзал юзга ўхшатсак, унинг жуғрофий номлари шу гўзал юздаги бежирим ҳолга нисбат бўла олади.

Шаҳримиз ҳуснига бевосита алоқадор бўлган кўча, жой номларимиз ўша бежирим ҳол даражасидами? Қисман айтганда, ҳа. Бундай дейишимнинг сабаби бор. Кейинги 2—3 йил ичида «Жанггоҳ», «Себзор», «Қатортол» каби ўнга яқин тарихий номлар тикланди. Чўлпон, Абдулла Қодирий, Усмон Носирдек истибдод қурбонлари хотирасига эътибор кучайди. Уларнинг номлари кўча, техникумга берилди. Бу ишлар албатта осонлик билан амалга ошмади. Унинг салмоғи шаҳар ижроия комитети атамалар комиссияси аъзолари нуфузидан ҳам кўриниб турибди.

Пойтахтимиз — Шарқнинг машъали, жаҳонга таниқли шаҳар, аммо ундаги кўплаб кўчаларнинг номлари жуда бемаъни ва бачкана. Масалан: Дувальний, Танкистов, Ленточний, Қуролланиш, Багарная, Золная, Конармейская, Зимняя... Бундай атамалар 250 дан зиёд. Улар гўзал юзга ҳол эмас, доғ бўлиб тушмаяптими?

Яна бир муаммо хусусида тўхталмоқчиман. Тошкент Ўзбекистоннинг пойтахти. Шундай бўлгач, шаҳар кўчаларида юрган сайёҳ ўзбек тупроғида юргандек бўлсинда! Марказий кўчаларимиз иттифоқимизнинг турли ерларидан, дунёнинг кўплаб ўлкаларидан келган сайёҳлар билан доимо гавжум. «Ўзбекистон» меҳмонхонаси асосий манзилгоҳ. Худди мана шу манзилгоҳнинг атрофига назар ташланг: Пушкин кўчаси, К. Маркс, Энгельс, Гоголь кўчалари, Куйбишев шоссеси. Ҳайриятки, яқинда бу ердаги Куйбишев кўчаси (шоссеси эмас!) Й. Охунбобоев кўчаси деб қайта номланди. Келган сайёҳлар Россиядаги «Ўзбекистон» меҳмонхонасида турибмиз деб ўйласалар ажаб эмас. Бу ўринда мен Пушкин, К. Маркс, Энгельс, Гоголь, Куйбишев сиймоларини рад этмоқчи эмасман. Аммо ўзбек диёри пойтахтининг марказига номи қўйилиши учун асосий даъвогарлар ҳам кўпку. Бадриддин Чочий, ибн Синонинг ўзи ёки шогирди Шарафуддин Илоқий, шоир ва тарихчи Фахриддин Банокатий, ўзбек халқи тарихини ёзиб, дунёга танитган, «Шайбонийнома» муаллифи Муҳаммад Солиҳ сингари буюк алломалар бор-ку! Тўғри, Улуғбек, Бобур, Огаҳий, Фурқат, Зиё Саид каби халқимиз фахри бўлган инсонларнинг номи билан аталувчи кўчалар ҳам йўқ эмас! Аммо бу кўчалар сайёҳларнинг кўзидан панароқда.

Яна бир гап. Яқинда Е. Евтушенконинг «Мамлакат аэропортдан бошланади» деган мақоласи эълон қилинган эди. Уни ҳамма қизиқиш билан кутиб олганди. Мамлакат ҳақиқатан аэропортдан бошланади. Ўзбекистоннинг пойтахти эса... ё Бешёғочдан, ё Ҳадрадан бошланади. Негаки, ҳаво дарвозамиздан келган одам «Украина»га, темир йўлдан келган одам «Привокзальная»га, автобусда келган одам «Грузия»га, иккинчи томондан «Халқлар дўстлиги» проспектига кириб келади.

Негаки, тайёрада келган меҳмонни украин гетмани Богдан Хмельницкий, автобусда келган сайёҳни Шота Руставели, поездда келган кимсани икки бекат юрмаёқ П. Полтарацкий, асосий «Тошкент» автовокзалидан эса «Халқлар дўстлиги» проспекти кутиб олади. Булар орасида ўзбек номи кўринмайди.

Нега Файзулла Хўжаев, Акмал Икромов, Усмон Носир четда қолиб, ўзбек уйига келган меҳмонни қардошларимиз вакиллари кутиб олиши керак?

А. Жданов номли кўчага биринчи ўзбек комсомол қизи Фотима Сиддиқова номи берилибди. Бу яхши. Хўш, Сталиннинг бошқа югурдаклари, Сталинга тўппонча ўқлаб бериб турганлар: Ворошилов, Будённий. Калинин номлари нега ҳанузгача кўчаларимизни «безаб» турибди. У номлар ўрнига янги — уларнинг қурбонлари номларини абадийлаштириш вақти етди, менимча. Баъзи кўчалар ҳозир ҳам чиқиб турган газеталар номи билан аталаяпти: «Правда», «Правда Востока» ва ҳоказо... «Иштирокиюн», «Садои Туркистон», «Туркистон вилоятининг газетаси» эса, ўз муҳаррирлари каби ном-нишонсиз бўлиб қолдилар. Биз — меҳмондўст, бағри кенг халқмиз. Аммо назаримда, кўп ҳолларда ўз-ўзимизга бепарволик билан қараяпмиз.

Шу ўринда шаҳар атамалар комиссияси диққатига ўз таклифларимни ҳавола қилмоқчиман. Халқимизда ажойиб бир нақл бор. «Даъвогар суст бўлса, қози мутаҳам бўлади!». Демоқчиманки, қачонгача Жапаридзе, «Потёмкин» броненосеци, Т. Шевченко, А. Толстой, Якубовский, Аносов, Базин, Золотарев, Ворешчагин, Горбунов, Глазунов, Осипенко, Гайдар-Иркутский каби ўнлаб, юзлаб Тошкентга мутлақо алоқаси йўқ шахсларнинг кўчаларимизга берилган номлари билан муросасозлик қилиб келамиз?

Ҳеч бир маъносиз, изоҳсиз қўйиб ташланган палапартиш номлар ҳам эндиликда кўчаларимиз юзини хира қилиб турибди. Уларнинг рўйхатини эълон қилишнинг, халқдан фикр сўрашнинг иложи йўқми? Ном топиш кўпчилик учун осонроқ кўчмайдими? Шаҳримизда жой номларини белгиловчи комиссия бўлатуриб, айрим кооператив дўкон, ошхоналарга дуч келган номни кимлар қўймоқда? «Росомаха», «Березка», «Мечта», «Русь» сингари бир нечта номлар шулар жумласидандир. Яна бир савол: «Ўзбекистоннинг Давлат тили ҳақида қонуни»нинг 24-бандида: «...тарихий исмлар ва жой номлари халқнинг миллий мулки бўлиб, давлат томонидан муҳофаза қилинади», дейилган. Нега унда «Паркент» кўчаси, «Паркент бозори» каби тарихий номлар «Сельмашская», «Сельмашский базар» бўлиб алмашиб қолди? Бундай атамалардан комиссиянинг хабари бормикин? Тил ҳақидаги қонунимизнинг худди шу бандида «Кўча, жой номлари ягона миллий шаклда берилиб, давлат тилида ёзиб қўйилади», деб айтилган.

Агар шунга амал қилинса, «Юбилейний» спорт саройи, «Алгоритм» турар-жой мавзеси ва заводи, «Ясний», «Солнечний», «Височовольтний» турар-жой мавзеларининг тарихий номлари, асл маънолари ҳам тикланиши керак.

Яна бир нарса: топонимия жуғрофий номларни ўрганиш (қайд этиш, тиклаш) маъноларини берувчи илмий тармоқ. Бу тармоқнинг ўз қоидалари мавжуд. Шу қоидаларда номларнинг ягона бўлишлик шарти ҳам айтилади. Масалан: Оқ масжид (икки сўздан ташкил топган битта ном), Заргарлик, Оқтепа ва ҳоказолар. Аммо шаҳримизда шундай жойлар борки, улар иккитадан номга эга. Масалан: В. И. Ленин номли СССР Халқлари дўстлиги саройи, Абу Райҳон Беруний номли Тошкент политехника институтининг Ҳ. Абдуллаев номли геология ва геофизика факультети сингари атамалар шулар жумласидандир.

Энди юқорида қайд этилганидек «жой номлари ягона миллий шаклда берилиб, давлат тилида ёзиб қўйилади» деган ҳукумат кўрсатмасига келсак, жой номларини ўрганиш, тартибга солиш ҳам, тил ҳақидаги қонунимизни амалда тадбиқ этиш ҳам умумхалқ иши. Лекин кўплаб ўрта ва қуйи бўғин раҳбарлари — ноҳия ижроия комитетлари раислари, ресторан, қаҳвахона, ошхона, меҳмонхона, магазин директорлари Давлат тили ҳақидаги Қонунни амалга оширувчи комиссиянинг расмий буйруғига кўз тикиб, вақт ўтказмоқдалар.

Тил ҳақидаги қонун кучга кирганига ярим йилдан ошмоқда-ю, аммо «Россия» гостиница, меҳмонхона», «Ресторан «Дилбар» ресторани», «Кафе «Баҳор» кафеси» каби ўнлаб ёзувлар — номларнинг бирортаси ягона миллий шаклни топгани ҳам, давлат тилида ёзилгани ҳам йўқ. Бу ҳол яна қанча давом этади, билмадим. Тўғри, қонунда «...3 йил ичида амалга оширилади» дейилган. Лекин уч йил экан деб арқонни узун ташлаб юравериш шартми? Нега ҳамма масъулиятни шаҳар ижроия комитети, жумҳурият Министрлар Совети зиммасига юклаб, ўзимизни четга оламиз. Энг ёмони шуки, икки тилдаги кўрсаткичлар Давлат тили ҳақидаги ҳукумат қонуни кучга киргандан кейин ҳам кўпаймоқда.

Тошкент шаҳар ижроия комитети рўпарасидаги бекат таъмир этилиб, бекатнинг пешонасига «Кафе «Минора» кафеси» деб ёзиб қўйилганига бир ой ҳам бўлгани йўқ. Буни қандай изоҳлаш мумкин? Ёки Фрунзе ноҳиясида куни кеча ишга тушган «Кафе «Радость» кафеси»ничи?

Тил ҳақидаги қонун кучга киргач, кўплаб савдо расталарининг ташқи ойналаридаги кўрсаткич-рекламалар (аввал биргина рус тилида эди) икки тилда ёзила бошланди. Қонун очиқдан-очиқ бузилмоқда. Уни ўзимиз — кўпчилик бузмоқдамиз. Менимча, бундай қонунбузарчиликларга йўл қўймаслик керак.

С. СУЛТОНОВА,
шифокор.

ҚИДИРИЛМОҚДА

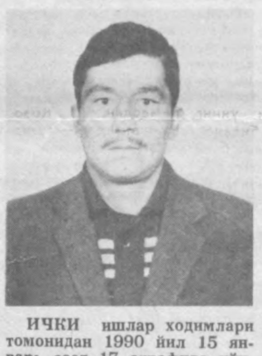

ИЧКИ ишлар ходимлари томонидан 1990 йил 15 январь соат 17 атрофида уйидан чиқиб кетганча қайтиб келмаган Қутпиддин Шукурович Холхўжаев қидирилмоқда. У 1957 йилда туғилган, миллати ўзбек.

Белгилари: бўйи 175 см, юзи чўзинчоқ, сочи қора, қоши қалин, ёйсимон, пешонаси тўғри, ўрта кенгликда, даҳанида 5 мм. диаметрдаги ҳоли бор.

Шу куни тўқ-кўк рангли пальто, ондатра қалпоқ, маҳси-калиш, жигарранг костюм, махер жемпер кийган эди.

Унинг тақдири, турар жойи ҳақида бирор бир маълумотга эга бўлсангиз 02 ёки 62-72-51 телефонлари орқали хабар беришингизни сўраймиз.

Муҳаррир
Н. НАСИМОВ.

ИШЧИ-ҚИШЛОҚ МУХБИРЛАРИ УНИВЕРСИТЕТИГА МАРҲАМАТ!

«ТОШКЕНТ ҳақиқати» редакцияси ҳузуридаги икки йиллик ишчи қишлоқ мухбирлари университетига янги ўқув йили учун тингловчиларни қабул қилиш давом этмоқда.

Университетга ишчилар, қишлоқ меҳнаткашлари, зиёлилар ва ўқув юртларининг талабалари, мухбирликка қизиққан барча кишилар қабул қилинади. Машғулотлар икки ҳафтада бир марта кеч соат 18.00 да бўлади. Тажрибали журналистлар, В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат дорилфунуни журналистика факультетининг домлалари лекция ва суҳбатлар ўтказишади.

Университетга кириш учун иш ёки ўқиш жойидан характеристика, тавсиянома, таржимаи ҳол ва 3х4 см. ҳажмида икки фотосурат топширилади.

Адресимиз: Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй. 7-қават, 747-хона. Қўшимча маълумотлар учун телефон: 32-55-56.

КУНИГА 500 ДОНА

Пойтахтимизнинг Киров ноҳиясидаги 1-Кисловодск маҳалласида янги новвойхона ишга туширилди. Бу ишда маҳалла комитети раиси Тожибой Исоқов шахсий ташаббус кўрсатди. Новвойлар Баҳтиёр Ғуломов, Миржалил Муллажоновлар кунига 500 дона мазали нонлар ёпиб, истеъмолчиларга етказиб беришяпти. Бундан маҳалла аҳли хурсанд.

А. НАБИХЎЖАЕВ,
пенсионер.

«01» ХАБАР БЕРАДИ

Шу йилнинг январь ойида Тошкент вилояти бўйича умумий зарари 114710 сўмни ташкил этган 170 та ёнғин содир бўлди. Ёнғиннинг аксарияти граждан лар уйлари, турар-жойларда ёнғинга қарши хавфсизлик қоидаларининг бузилиши натижасида юз берди. Печка ҳамда тутун мўриларининг носозлиги, электр иситгичлардан нотўғри фойдаланиш ҳам хунук ҳодисаларга сабаб бўляпти.

Ҳар доимгидек, катталар назоратидан четда қолган болаларнинг гугурт ўйнашлари туфайли 17 та ёнғин бўлди.

Февраль ойи ҳам бундай воқеалардан ҳоли эмас. 12 февраль куни соат 13 дан 42 минут ўтганда Чирчиқ шаҳрининг Черешнева кўчасидаги 25-уйда кучли ёнғин бўлиши натижасида хонадон эгаси — 1901 йилда туғилган Йўлдошбой Мираҳмедов ҳалок бўлди. Ёнғин сабаблари аниқланмоқда. Худди шу куни Бўка шаҳрининг Гагарин кўчасидаги 33-уйда кўмир исидан икки аёл — 1912 йилда туғилган Мария Гоголева ҳамда унинг меҳмони (кимлиги аниқланяпти) ҳаётдан кўз юмди. Ёнғинга сабаб печка эшикчасининг яхши ёпилмагани туфайли чала ёнган кўмирнинг полга тушиб кетиши бўлди. Шу пайтда ҳар иккала аёл ҳам ичкилик ичиб маст бўлишганидан буни сезишмаган.

Хонадонда фалокат юз бериши қандай ёмон. Айниқса, у уй эгаларининг лоқайд ҳамда эҳтиётсизлиги туфайли юз берган бўлса.

Шу борада ёнғиннинг олдини олиш учун талаб этиладиган оддий қонун-қоидаларга риоя қилишингиз зарурлигини яна бир бор эслатиб ўтиш ўринлидир.

О. ПАНФИЛОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Ўзбекистон ССР Халқ таълими министрлиги
ТОШКЕНТ ШАҲАР ХАЛҚ ТАЪЛИМИ БОШ БОШҚАРМАСИ
49-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
Муассасалараро экспериментал бирлашманинг
ТЕХНИКУМ-БИЛИМ ЮРТИ
Янги ўқув йилига
ҚУЙИДАГИ МУТАХАССИСЛИКЛАР БЎЙИЧА

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

ҚАНДОЛАТЧИ, ОШПАЗ-ҚАНДОЛАТЧИ, КАРАМЕЛЧИ, КОНФЕТЧИ, СОТУВЧИ, НАЗОРАТЧИ-КАССИР.

Ўқишга 15 ва ундан катта ёшдаги 9—11 синф ҳажмида маълумотли йигит ва қизлар қабул қилинади.

ЎҚИШ МУДДАТИ: 9-синфни тамомлаган йигит ва қизларга ўқиш муддати 3 йил. 11-синф ҳажмида маълумотлилар учун ўқиш муддати 1 йил.

3 йил ўқийдиган ўқувчилар стипендия ва кийим-кечак билан таъминланадилар.

1 йил ўқийдиган ўқувчилар 30 сўм миқдорида стипендия билан таъминланадилар.

3 йиллик курсларни битирувчиларга мутахассислиги бўйича диплом ва ўрта маълумот тўғрисида гувоҳнома берилади. 1 йиллик курсларни битирувчиларга эса мутахассислиги бўйича диплом берилади.

Билим юрти ўқувчилари ишлаб чиқариш практикасида ишлаган иш ҳақининг 50 фоизини оладилар.

ЎҚИШ МУДДАТИ МЕҲНАТ СТАЖИГА КИРАДИ.

Билим юрти битирувчилари Тошкент булка-қандолат комбинатига, «Ўртоқ» қандолат фабрикасига, Тошкент сабзавот савдо бирлашмасига, Тошкент ва Нариманов шаҳри ошхоналари трестларига ишга юбориладилар.

Билим юртини «4» ва «5» баҳоларга тамомлаган ўқувчиларга йўлланма Тошкент Совет савдоси техникумига (қисқартирилган программа бўйича ўқитиладиган группаларга), шунингдек, олий ўқув юртларига кириш учун имтиёзли йўлланмалар берилади.

Билим юртига кириш учун қуйидаги ҳужжатларни топшириш лозим: директор номига ариза, маълумоти тўғрисида гувоҳнома, туғилганлик ҳақида гувоҳнома ёки паспорт, турар жойидан справка, соғлиги ҳақида справка, 6 та фотосурат (3х4 см).

Ҳужжатлар ҳар куни соат 9 дан 17.00 гача қабул қилинади.

Бизнинг адрес: 700080, Тошкент шаҳри, Ленин райони, Истиқбол кўчаси, 3-уй. (68, 15, 45, 23, 171, 183, 177, 154-автобуслар, 5-трамвайнинг «5-Қўйлиқ» бекати). Телефон 90-36-69.

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ КИНОФИЛЬМЛАР ПРОКАТИ ИДОРАСИ

8 МАРТДА

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ ШАҲАРЛАРИ ВА РАЙОНЛАРИДА ХАЛҚАРО ХОТИН-ҚИЗЛАР КУНИГА БАҒИШЛАБ

ТЕМАТИК ФИЛЬМЛАР НАМОЙИШИНИ ЎТКАЗАДИ

Чирчиқ шаҳри, — «Навоий» кинотеатрида — **Хотинлар.**

Ғазалкент шаҳри, «Бўстон» кинотеатрида — **Совет Иттифоқи элчиси.**

Янгийўл шаҳри, «Победа» кинотеатрида — **Она — Мария.**

Қибрай поселкаси, «Союз» кинотеатрида — **Омадли аёл.**

Оққўрғон шаҳри, «Ёшлик» кинотеатрида — **Келгинди аёл.**

Келес шаҳри, «Спутник» кинотеатрида — **Ҳукумат аъзоси.**

Янгиобод шаҳри, «Радуга» кинотеатрида — **Бахтиёр Женька.**

Бўка шаҳри, «Октябрь 50 йиллиги» кинотеатрида — **Ёввойи хмель.**

Бекобод шаҳри, «Ўзбекистон» кинотеатрида — **Валентин ва Валентина.**

Ангрен шаҳри, «Дружба» кинотеатрида — **Судья Ивановнанинг шахсий иши.**

Олмалиқ шаҳри, «Космос» кинотеатрида — **Қизлар; менинг Анфисам.**

Нариманов шаҳри. «Баку» кинотеатрида — **Ўзлигинг сари узоқ йўл.**

Зафар поселкаси, «Нодира» кинотеатрида — **Келинлар шаҳри.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

(Хадра майдони, 1-уй)

6 МАРТДАН 12 МАРТГАЧА

Москвада ўтган XII Жаҳон ёшлари ва студентлари фестивалининг лауреати, машҳур америкалик сеҳргар Гари ГУДИНИ бажарган ўта мураккаб машқларнинг Совет Иттифоқидаги ягона ижрочиси

Александр ПАСЕЧНИЙнинг

Туркия, Греция, АҚШ гастролларидан сўнг

«КИШАНЛАРДАН БЎШАЛИШ»

ТОМОШАЛАРИ

Александр Пасечний инсон руҳи ва танасининг нималарга қодир эканини намойиш қилади: тери орқали кўриш, биомайдон қудрати, ишонтириш кучи, Сизнинг онгингиз ва руҳиятингиз сирларига кириб бориш,

• Бу ёрқин санъатни «Визави» рақс шоу-группасининг гўзал қизлари янада тўлдиришади.

Олиб борувчи — Александр КОТЛИКОВ.

ТОМОШАЛАР:

6, 7, 12 март соат 17.00, 19.30 да;
8, 9, 10 март соат 12, 15, 18.00 да;
11 март соат 14, 17.00, 19.30 да бошланади.

Касса соат 10 дан 20.00 гача очиқ.

Маълумотлар олиш учун телефонлар: 44-35-91, 44-29-04, 44-35-84.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА»)

БИЗНИНГ АДРЕС: 700083, ТОШКЕНТ ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32.

Муҳаррир ўринбосарлари — 335885, 325747, 337916; 325748; масъул котиб — 334808, 325353; масъул котиб ўринбосарлари — 325750; БЎЛИМЛАР: идеология — 325778; агросаноат — 325647; саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325749; маҳаллий советлар ҳаёти — 325733; социал масалалар — 325556; маданият — 325767; адабиёт ва санъат — 325553; ахборот, ҳарбий-ватанпарварлик — 325645; хатлар ва оммавий ишлар — 334048, 325354; жамоатчи совет қабулхонаси — 334048, 325354; эълонлар бўлими — 325727.

Р. — 01145. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Д. — 1744. Индекс: 64684. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12